

DERS İÇERİKLERİ

1. SINIF

Anayasa Hukuku

Dersin Amacı : Anayasalar, devletlerin temel yapısını, kuruluşunu ve devlet iktidarı karşısında bireylerin özgürlüklerini düzenleyen metinlerdir. Devletin kuruluş şeması, temel hak ve hürriyetlerin varlık nedeni ve birey-devlet ilişkisi bu derste ele alınmaktadır. Bir "sosyal sözleşme" olan anayasaların ne gibi anlamlar içerdiği ve niçin anayasaların devletlerle özdeşleştirildiği, "anayasal devlet" ile "anayasalı devlet" arasında ne gibi farklılıkların olduğu, Anayasa Hukuku dersinde öncelikle ele alınan konulardır. Yasama, yürütme ve yargı erkinin içeriği ve bu erklerin hangi organlar tarafından kullanıldığı da incelenmektedir. Bu erkleri kullanan organlar arasındaki ilişkilerin ve hatta gerilimlerin anlaşılması bu dersin en önemli amaçlarından biridir.

"Normlar hiyerarşisi" faraziyesi ve "Anayasanın üstünlüğü" ilkesi, hukuk sisteminin işleyişini, hukuk devleti çerçevesinde mümkün kılmaktadır. Yasaların Anayasaya uygun olması zorunluluğu, "hukukun diğer dallarının anayasalaşması"na neden olmaktadır. Çünkü Anayasanın temel ilkeleri, hukukun diğer dallarını da etkilemektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlaması, kamu hukukunun bir dalı olan Anayasa Hukukunun, özel hukuk dallarını etkilemesi sonucunu doğurmaktadır.

Anayasa Hukuku dersinde anayasacılığın tarihi gelişimi, geniş bir perspektifle incelenmektedir. Uluslararası andlaşmaların ve ulusüstü örgütlenmelerin artan etkisi, klasik devlet ve egemenlik tanımlarını zorlamakta; bu da anayasaların günümüzde geniş anlamlar mı kazandığı yoksa anlam kayıplarına mı uğradığı tartışmalarını beraberinde getirmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne "İnsan Hakları Anayasası" tanımının getirilmesi, "Avrupa Birliği Anayasasını Kuran Andlaşma" gibi iddialı söylemlerin kullanılması; anayasa, devlet ve egemenlik kavramlarının ve bunların arasındaki ilişkinin irdelenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu tartışmalar, "uluslararası hukukun anayasalaşması" ya da "anayasa hukukunun uluslararasılaşması" kavramlarını gündeme getirmektedir.

Anayasalara ve anayasacılığa nasıl anlamlar yüklenmesi gerektiği de bu derste tartışılmaktadır. "Anayasa mühendisliği"nden söz edilebilir mi? Anayasalar yoluyla toplumlar değiştirilebilir mi? Anayasalar yoluyla dinamik bir toplum yaratılabilir mi? Yoksa anayasalar yön gösterici olma gibi yüksek idealler içermeyen, "uzlaşmanın yansıması" olan "ölü metin"ler midir? Tüm bu sorulara hem Anayasa Hukukunun Genel Esasları hem de Türk Anayasa Hukuku çerçevesinde yanıt aranmaktadır.

Dersin İçeriği : Anayasa Hukukunun Genel Esasları içinde Anayasa Hukukunun konusu ve yöntemi, anayasanın anlamı ve türleri, siyasî iktidar, devlet kavramı ve biçimleri, anayasaların yapılması ve değiştirilmesi, egemenliğin kullanılmasına göre yönetim biçimleri, seçim ve seçim sistemleri, siyasî partiler, devlet erkleri (yasama, yürütme, yargı) ve hükümet sistemleri incelenmektedir. Türk Anayasa Hukuku bağlamında da Osmanlı-Türk Anayasal gelişmeleri, Devletin temel nitelikleri, temel hak ve özgürlükler, Türkiye'de yasama, yürütme, yargı organları ve Anayasa yargısı ele alınmaktadır.

Medeni Hukuk

(2009-2010 Öğretim Yılından itibaren Okutulacaktır)

Ders İçeriği : *Hukuka Giriş:* Hukukun Tanımı, Hukuk Kuralları (Hukuk Kurallarının Nitelikleri, Çeşitleri, Din Ahlâk, Örf ve Âdet Kuralları ile İlişkisi ve Farkları), Yaptırım, Hukukun Dalları; *Medeni Hukuk Hakkında Genel Bilgiler:* Medeni Hukuk'un Konusu, Sistemi, Kaynakları; *Medeni Hukuk'un Başlangıç Hükümleri:* Medeni Hukukun Uygulanması (Zaman Bakımından, Anlam Bakımından Uygulanması), Kanunun Tamamlanması, Kanunda Boşluk ve Kanunda Boşlukların Doldurulması; Hakim'in Takdir Yetkisi; İyiniyet İlkesi; Dürüstlük Kuralı; İspat Yükü; *Medeni Hukuk'un Temel Kavramları:* Hak Kavramı ve çeşitleri, Hukukî Olay, Hukukî İlişki, Hukukî İşlem ve Çeşitleri, İrade Açıklaması, İrade Beyanı ve Yorum, Hukukî İşlemlerde Şekil, Geçersizlik ve Geçersizlik Türleri, İrade ile Beyan Arasındaki Uyumsuzluk Halleri, İrade Sakatlığı, Gabin, Temsil gibi Kavramlar; *Borçlar Hukuku'nun Temel Kavramları:* Borç ve Borç İlişkisi Kavramları, Borç İlişkisinin İçerdiği Hak ve Yükümlülükler; Borç İlişkisinin Kaynakları (Hukukî İşlemden Doğan Borçlar, Doğrudan Doğruya Kanundan Doğan Borçlar); Alacak ve Talep Kavramları; Sorumluluk Kavramı ve Eksik Borçlar, Sorumluluk Türleri; Edim Kavramı, Temsil ve Yetkisiz Temsil; *Kişiler Hukuku:* Kişi, Kişilik Kavramları; Gerçek Kişiler, Gerçek Kişiliğin Başlangıcı, Sona Ermesi, Ehliyetleri; Kişilik Hakkı ve Kişiliğin Korunması; Yerleşim Yeri ve Hısımlık; Kişisel Durum ve Kişisel Durum Sicili; tüzel Kişiler, Kavram, Türleri, Kuruluşu, Ehliyetleri ve Sona Ermesi; Medeni Hukuk tüzel Kişileri (Dernekler ve Vakıflar).

Dersin Amacı : Medeni Hukuk dersi; Medeni Hukuk hakkında genel bilgiler verildikten sonra, Başlangıç Hükümleri, Medenî Hukuk'un ve Borçlar Hukuku'nun Temel Kavramları ve Kişiler Hukuku ana başlıkları altında işlenmektedir. Özel Hukuk'un her alanında ve hatta niteliğine uygun düştüğü ölçüde Kamu Hukuku'nda geçerli olan Medeni Hukuk'un Başlangıç Hükümleri ile öğrencilere, bu hükümlerde geçen genel hukuk ilkeleri öğretilerek, diğer hukuk dallarının da temelini oluşturacak, hukukun uygulanması bakımından bir hukukî bakış açısı kazandırılması yanında; öğrencilerin, Medenî Hukuk ve Borçlar Hukuku'nun temel kavramlarına da hâkim olmaları hedeflenmektedir. Kişiler Hukuku kısmında; hukuken kabul edilen iki kişi tipi olan gerçek ve tüzel kişiler, hukuk alanında kişi olarak varlık kazanmalarından, kişiliklerinin sona ermesine, kişiliğin korunması, haklara ve borçlara sahip olma ve bizzat hak ve borçlar edinebilme iktidarı, adları, yerleşim yerleri ve gerçek kişilerin hısımlık ilişkilerine kadar Medeni Hukuk açısından ortaya çıkan tüm yönleri, gerçek ve tüzel kişiler arasında karşılaştırmalı olarak değerlendirilip, açıklanmaktadır. Burada; haklara ve borçlara sahip olabilen hak süjesi konumundaki kişilerin, yine temel hukuk bilgisi olarak öğrencilere verilmesi amaç edinilmiştir.

Medeni Hukuk

(2008-2009 Öğretim Yılında Okutulan Şekli)

Ders İçeriği : *Hukuka Giriş:* Hukukun Tanımı, Hukuk Kuralları (Hukuk Kurallarının Nitelikleri, Çeşitleri, Din, Âhlak, Örf ve Âdet Kuralları ile İlişkisi ve Farkları), Hukukun Dalları; Hak kavramı, Hukukî Olay, Hukukî İlişki, Hukukî İşlem Kavramları; Hukukî Yaptırım; *Medeni Hukuk Hakkında Genel Bilgiler:* Medeni Hukuk'un Konusu, Sistemi, Kaynakları; *Medeni Kanun'un Başlangıç Hükümleri:* Medeni Hukukun Uygulanması (Zaman Bakımından, Anlam Bakımından Uygulanması), Kanunun Tamamlanması, Kanunda Boşluk ve Kanunda Boşlukların Doldurulması; Hakim'in Takdir Yetkisi; İyiniyet İlkesi; Dürüstlük Kuralı; İspat Yükü; *Kişiler Hukuku:* Kişi, Kişilik Kavramları; Gerçek Kişiler, Gerçek Kişiliğin Başlangıcı, Sona Ermesi, Ehliyetleri; Kişilik Hakkı ve Kişiliğin Korunması; Yerleşim Yeri ve Hısımlık; Kişisel Durum ve Kişisel Durum Sicili; Tüzel Kişiler, Kavram, Türleri, Kuruluşu, Ehliyetleri ve Sona Ermesi; Medeni Hukuk Tüzel Kişileri (Dernekler ve Vakıflar); *Aile Hukuku:* Aile Kavramı ve Aile Hukuku Hakkında Genel Bilgiler; Nişanlanma; Evlenme; Evliliğin genel Hükümleri (Evlilik Birliğinde Eşlerin Hak ve Yükümlülükleri, Eşlerin Kişisel Durum Statüsü, Eşlerin Hukukî İşlemleri, Evlilik Birliğinin Korunması, Eşler Arasında Yasal Mal Rejimi); Evliliğin Geçersizliği (Evliliğin Yokluğu, Mutlak-Nisbî Butlanı); Boşanma; Soybağı; Evlat Edinme; Velayet, Vesayet .

Dersin Amacı : Medeni Hukuk dersi; Medeni Hukuk hakkında genel bilgiler verildikten sonra, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku ve Aile Hukuku ana başlıkları altında işlenmektedir. Özel Hukuk'un her alanında ve hatta niteliğine uygun düştüğü ölçüde Kamu Hukuku'nda geçerli olan Medeni Kanun'un Başlangıç Hükümleri ile öğrencilere, bu hükümlerde geçen genel hukuk ilkeleri öğretilerek, diğer hukuk dallarının da temelini oluşturacak, hukukun uygulanması bakımından bir hukukî bakış açısı kazandırılması hedeflenmektedir.

Kişiler Hukuku kısmında; hukuken kabul edilen iki kişi tipi olan gerçek ve tüzel kişiler, hukuk alanında kişi olarak varlık kazanmalarından, kişiliklerinin sona ermesine, kişiliğin korunması, haklara ve borçlara sahip olma ve bizzat hak ve borçlar edinebilme iktidarı, adları, yerleşim yerleri ve gerçek kişilerin hısımlık ilişkilerine kadar Medeni Hukuk açısından ortaya çıkan tüm yönleri, gerçek ve tüzel kişiler arasında karşılaştırmalı olarak değerlendirilip, açıklanmaktadır. Burada; haklara ve borçlara sahip olabilen hak süjesi konumundaki kişilerin, yine temel hukuk bilgisi olarak öğrencilere verilmesi amaç edinilmiştir.

Aile Hukuku'nda ise; toplumun en küçük birimi ve aynı zamanda temelini oluşturan ailenin başka bir ifade ile geçerli bir evlilik birliğinin kurulmasının şartlarının, geçersiz evlenmeler ve bunun hukukî sonuçlarının, eşlerin birbirlerine karşı olan hak ve yükümlülüklerinin, çocukları ile olan ilişkilerinin, evlilik birliğinin sona ermesi ile bunun hukukî sonuçlarının yanında, diğer hısımlık ilişkileri ile hukuk tarafından korunmaya muhtaç görülen kişiler açısından, bunları koruma açısından öngörülen vesayet kurumunun açıklanması ve bu şekilde aileye ilişkin Medeni Kanun'un ikinci kısmında öngörülen hükümlerin, teorik ve pratik açıdan değerlendirilerek öğretilmesi hedeflenmiştir.

Roma Hukuku

Ders İçeriği : *Tarihî Giriş; Roma Hukuk Tarihi; Genel Kavramlar:* Hak, Hukuk (ius) ve Dava (actio), Hak Ehliyeti, Roma Ailesi ve Patria Potestas, Vesayet ve Kayımlık, Hukuki Olay, Hukuki İşlemlerin Hükümsüzlüğü, Fiil Ehliyeti, Temsil; *Roma Usul Hukuku:* Genel Bilgiler, Ordo Iudiciorum Privatorum (özel veya adi mahkemeler nizamı), Cognitione Extra Ordinem (nizam harici veya fevkalade usul); *Roma Eşya Hukuku:* Aynı Hak Kavramı, Aynı Hakların Nitelikleri, Konu ve Çeşitleri; Mülkiyet: Mülkiyet Hakkının İçerdiği Yetkiler, Mülkiyet Hakkının Kapsamı ve Sınırları, Zilyetlik, Mülkiyetin Kazanılması Yolları, Mülkiyetin Korunması; Sınırlı Aynı Haklar; *Roma Borçlar Hukuku:* Genel olarak Borç İlişkisi, Borç Kavramı ve Borcun Unsurları, Borcun Konusu; Borçların Doğuşu: Borçların Kaynakları, Roma Hukukunun Akitler Sistemi; Borçların Sona Ermesi.

Dersin Amacı : Bu derste, günümüz hukuku üzerindeki etki ve yansıması yadsınamaz olan ve çağdaş hukuk sistemlerinin kavranması ve öğrencilere bir hukuk kültürünün kazandırılması için vazgeçilmez görülen Roma Özel Hukukuna dair bazı kavram ve kuralların tarihsel gelişim süreçleri içerisinde daha iyi anlaşılabilmesinin sağlanması amacıyla öncelikle Roma devletinin ve hukukunun tarihî dönemlerine ilişkin bilgiler verilmektedir. Bu konuları takiben, özel hukukun bazı temel kavram ve kurallarının Roma Hukukundan günümüze gösterdiği değişim ve gelişime değinilmektedir. Daha sonra, Roma Özel Hukuku sisteminin gerektiği gibi anlaşılıp değerlendirilebilmesinde temel rol oynayan Roma (Medeni) Usul Hukukuna dair kurallar ana hatlarıyla ele alınmaktadır. Bunu izleyen derslerde ise, gerek ülkemiz gerek Avrupa'da pek çok ülkenin özel hukukunu (hatta Medeni Kanununu Almanya'dan iktibas etmiş olan Japonya gibi bir Uzakdoğu ülkesinin hukukunu) doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemiş ve biçimlendirmiş olan Roma Hukukunun, günümüz hukuk sistemleri üzerinde etkisi en fazla görülen Roma Eşya ve Roma Borçlar Hukuku kısımları üzerinde durulacaktır. Ayrıca Roma Hukukunda görülen kavram ve kurumların, günümüz hukukundaki yansımalarına da değinilmek suretiyle, yürürlükteki hukukumuzla da bağlantı kurulmakta ve böylelikle gelecek yıllardaki öğrenim için hukukî düşünme metoduna ilişkin bir altyapının oluşturulması hedeflenmektedir.

Genel Kamu Hukuku

Ders İçeriği : I. DEVLET KURAMI: 1. Devlet Nedir? Kavramsal Bir Yaklaşım, Devlet kavramının soyut içeriği, devletin kökeni, devletin kişiliği sorunu: Devletin kişilik sahibi olmasının sonuçları, unsurları açısından devlet. 2. *Siyasal İktidar ve Egemenlik Kavramları:* İktidar kavramı, siyasal iktidar ve diğer türlerinden farkı, egemenlik kavramı, klasik egemenlik anlayışı ve egemenlik algısının XXI. yüzyıldaki yansımaları, siyasal iktidar ve egemenlik kavramları aynı şeyi ifade etmez. 3. *Siyasal İktidarın Meşruluğu:* Meşruluk kavramı ve yasallık, Siyasal iktidarın meşruluk temeline göre sınıflandırılması, Klasik meşruluk teorileri: Teokratik teoriler, Demokratik teoriler. 4. *Siyasal iktidarın sınırlandırılması sorunu:* Siyasal iktidarın sınırlandırılması konusunda tarihi ve teorik gelişmeler, Siyasal iktidarın hukukî araçlarla sınırlandırılması, Siyasal iktidarın hukuk dışı araçlarla sınırlandırılması. 5. *Muhalefet olgusu:* Direnme hakkı ve sivil itaatsizlik. II. HAK KURAMI: 1. *İnsan Hakları Kavramı:* Hak kavramı, hak bir özgürlük müdür?, eşitlik: "hak"ta mı yoksa "haksızlık"ta mı?, insan hakları insanın sırf insan olmasından kaynaklanır, Marksist eleştiri: sırf doğmuş olmak zahmetine katlanmak "hak sahibi" olmak için yeterli midir? 2. *İnsan Hakları Kavramının benzer kavramlarla olan ilişkisi:* Kamu özgürlükleri, temel haklar ve ödevler, yurttaş hakları, karıştırılan iki kavram: kişi hakları-kişisel haklar. 3. *İnsan haklarının temel özellikleri:* İnsan hakları ahlakilik düşüncesine dayanır, insan hakları kavramı, kaynağını ahlakilik düşüncesine bulmasının bir sonucu olarak en üstün değerdir, insan hakları birey-devlet ilişkisinden kaynaklanır. 4. *Temel hakların sınıflandırılması:* I. Kuşak Haklar-Aktif Statü Hakları ve Negatif Statü Hakları-Klasik Haklar: Ferdietçi doktrin-liberal devlet, II. Kuşak Haklar-Pozitif Statü Hakları-Ekonomik ve Sosyal Haklar: Sosyal hak kuramı-sosyal devlet-sosyalist devlet, III. Kuşak Haklar-self determinasyon hakkı, çevre hakkı, azınlık hakları. 5. *1982 Anayasasında Temel haklar ve özgürlükler rejimi:* Temel Haklar yanında "Ödevler", Temel Hak ve Ödevlerin Sınıflandırılması, Temel Hakların Sınırlandırılması Sorunu, Olağan Dönemlerde Temel Hakların Sınırlandırılmasının Sınırı ve Olağanüstü Dönemlerde Temel Hak ve Özgürlüklerin Kullanımının Durdurulması. 6. *Uluslararası alanda temel hak ve özgürlüklerin korunması:* Amerikan Belgeleri, İngiliz Belgeleri, Fransız Belgeleri, Uluslararası alanda temel hakların korunması bakımından Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmeler ve koruma sistemleri: İHEB, AİHS, BM Sözleşmeleri: İkiz Sözleşmeler, İşkencenin Önlenmesine Dair Sözl., Irk Ayrımcılığının Önlenmesine Dair Sözl., Cinsiyet Ayrımcılığına Dair Sözl., Çocuk Hakları Sözleşmesi, İnsan Haklarının korunmasına ilişkin olarak BM'nin sözleşme dışı yöntemleri. 7. *İnsan Hakları ve Kültürel Rölativizm*, 8. *Uluslararası Politika ve İnsan Hakları.*

Dersin Amacı : Genel Kamu Hukuku, Hukuk Fakültelerinde hukukçunun salt teknik hukuk bilgisiyle donanmış, teoriden uzak, sadece avukatlık, hakimlik gibi işleri sadece pozitif hukuk kurallarının neler olduğunu öğrenerek ve bunları kendisine belletilen biçimde yorumlayarak uygulayan kişiler olmasını önlemek amacıyla/ümidiyle okutulan bir derstir. Buna göre Genel Kamu Hukuku, bir ders olarak hukuk fakültesi öğrencisine olayların arkasında olguların da bulunduğunu, hukuk kuralının kuru bir kanun/tüzük/yönetmelik vs. maddesinden ibaret olmadığını, bunun bir mantığının ve felsefesinin olduğunu, hukuk kuralının uygulandığı hukukî yapının ancak bir devlet örgütü içinde bir anlam ifade edebileceğini öğretmeye çalışır. Bu noktada, bu ders devlet denilen mekanizmaya, genel olarak yaklaşır. Bu dersin (ya da bilim dalının) konusunu belli bir devlete ilişkin belli bir sistem teşkil etmez. Bugün geçerli olsun olmasın, dünya üzerinde genel kabul görsün görmesin, uygulanabilir olsun olmasın her türlü devlet teorik ve pratik olarak genel kamu hukukunun konusunu teşkil eder.

Temel konusunu devlet olarak belirleyen Genel Kamu Hukuku, salt bir devlet felsefesinden ibaret değildir. Esasen Genel Kamu Hukuku, devlet felsefesinin tamamı değildir. Ancak belli ölçüde bu felsefe koluyula sıkı işbirliği içindedir ve yer yer onunla örtüşmektedir.

Eksen kavramını devlet olarak tespit ettiği zaman bir bilim dalının onunla sıkı ilişki içinde olan kavramların da etrafında dolanması kaçınılmaz olacaktır ki bu kavramlardan bir tanesi siyasettir. Bu

bağlamda Genel Kamu Hukuku siyaset kavramını, siyasî katılma, siyasi katılımın kamusal yüzü olan seçimler, siyasî katılımın "gayriresmi" yüzü olarak sivil toplum vs. bağlamında inceler. Siyasal iktidar kavramı genel kamu hukuku içinde önemli bir başka kavramdır. Siyasal iktidarın ne olduğu, nasıl ortaya çıktığı, toplumu ne şekilde etkilediği ve toplum tarafından ne şekilde etkilendiği gibi sorunlar ya da siyasal iktidarın kaynağının ne olduğu sorunu genel kamu hukukunun temel sorunlarından. Siyasal iktidar yanında egemenlik kavramı da her türlü alt başlığı ile birlikte genel kamu hukukunun konusunu teşkil eder. Bu kavramlar (siyasal katılma, siyasî iktidar vs.) aynı zamanda siyaset biliminin konusunu oluşturmakla birlikte, açıktır ki, Genel Kamu Hukuku siyaset bilimi ile özdeş değildir. Eksenini politikanın oluşturduğu siyaset bilimi karşısında genel kamu hukuku soru ve cevaplarını devlet kavramı çevresinde ortaya koymaya çalışır.

Siyasî düşünceler, marksizm, faşizm, liberalizm, demokrasi, cumhuriyet gibi devlet ve hükümet şekilleri de Genel Kamu Hukukunun konusuna dahildir. Ancak Genel Kamu Hukuku ne bir siyasal düşünceler tarihi, ne siyasî tarih ne de anayasa hukukudur. Ancak bunlarla sıkı ilişki içindedir. Anayasa hukuku ile normatif bir biçime kavuşan esasların, anayasa biliminden daha geniş bir kapsam ile açıklanması amacını güden Genel Kamu Hukuku herhangi bir dönemde herhangi bir yerde geçerli olan yasa metinleriyle doğrudan doğruya ilgilenmez. Bu metinler ancak genellemelere ulaşmak için bir araç olarak kullanılabilir.

Bütün bunların dışında genel kamu hukuku sosyoloji, hukuk felsefesi, tarih gibi alanlarla ya da uluslararası ilişkiler ile de etkileşim içinde olan bir bilim dalıdır. Sosyal bilimlerin bütün dalları gibi Genel Kamu Hukuku da diğer bilim dalları ile sıkı bir ilişki içinde olmakla birlikte vurgulanmalıdır ki, bütün bu sayılan bilimlerin bir bileşkesi değil, kendine özgü bir bilim dalıdır. Amacı da, tarihten, sosyolojiden, siyasal bilgilerden, uluslararası ilişkilerden haberdar, hukukçular yetiştirmek değildir. Bir başka ifade ile Genel Kamu Hukuku bir "genel kültür" dersi değildir. Öğrencilerin genel kültürünü arttırmayı da kendisine temel hedef olarak koymaz. Salt yoruma dayalı, öğrencilerin diledikleri gibi görüşlerini sergileyebilecekleri, doğruları olmayan bir "serbest atış alanı" da değildir. Çoğu zaman öğrencilerin "yorum sorusu" sandıkları sorular da söz konusu Genel Kamu Hukuku olduğunda teknik bilgi gerektiren sorular olabilmektedir. Genel Kamu Hukuku dersi, hukuk fakültesi öğrencisini belli bir, dünya görüşü elbette ki değil fakat, vizyon içerisinde; içinde bulunduğu dünyayı anlamaya çalışan, devlet adı verilen organizasyonu, geçmişinden bugüne kadar tanıyan; ideolojileri, siyasal düşüncenin ve siyasî tarihin temel kavram ve sorunlarını bilen; uygulamak zorunda olduğu normu anlamlandırabilen ve özgürce ve günün ihtiyaçlarına göre yorumlayabilen hukukçulara dönüştürmek temel amacını taşır. Konusu itibarıyla hukuk fakültesindeki birçok dersten farklı bir yerde duran Genel Kamu Hukuku bir pozitif hukuk dalı da değildir. Onu "soyut" kılan bu "yasanın olmaması hali"dir. Bu sebeple Genel Kamu Hukuku "kanunsuz" bir hukuk dalıdır denebilir.

Hukuk Başlangıcı

Ders İçeriği : Sosyal Kurallar ve Hukuk Kuralları; Hukuki Yaptırım; Pozitif Hukukun Kaynakları; Kanunlaştırma Hareketleri; Türkiye'de Kanunlaştırma Hareketleri; İçtihat Hukuku; Pozitif Hukukun Kolları; Kamu Hukuku ve Özel Hukukun Dalları; Hukukun Temeli; Kanunların Uygulanması; Kanunların Geçmişe Dokunması Durumu; Kanunların Anlam Bakımından Uygulanması; Hukuksal İlişkiler ve Haklar; Hakların Türleri; Hak Sahibi; Tüzel Kişilerin Nitelikleri ve Doğuşları; Tüzel Kişilerin Türleri; Hakkın Konusu, Kazanılması ve Kaybedilmesi; Hukuksal Eylemler ve İşlemler; Hukuksal İşlemlerin Türleri; Hakların Korunması.

Dersin Amacı : Bu derste, hukuk fakültelerine yeni başlayan öğrencilere, hukuk hakkında genel bilgiler verilmesi; dört yıl boyunca öğrenecekleri konuların, görecekleri derslerin genel hatlarıyla gösterilmesi amaçlanmaktadır. Dört yıl süren hukuk lisans eğitimine dahil bütün dersler hakkında, çok kapsamlı olmayan açıklamalar yapılarak, öğrencilerin hukuk eğitiminin çerçevesini görmesi hedeflenmektedir. Başka bir ifadeyle bu ders, hukuk kavramları ve hukuk düşüncesiyle tanışmaya yöneliktir; öğrencilerin hukuksal düşünce becerisi kazanmasına ve bunun artırılmasına çalışılmaktadır.

İktisat

Ders İçeriği : İktisat üretim, dağıtım, ticaret, tüketim ve hizmet sektörlerini inceleyen bir bilim dalıdır. Dünyada kaynakların sınırlı, insan ihtiyaçlarının sınırsız olması yüzünden, kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılabilmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur. İktisat, incelediği konulara ve kapsamlara göre dallara ayrılır: Bir durumu hedef olarak gören, ekonomik düzenin nasıl olmasına dair fikirler üreten iktisat dalına Normatif iktisattır. Normatif iktisat belirlenen hedefler için neler yapılması gerektiğini araştırır. Sosyal adalet, üst düzey refah için neler yapılması gerektiğini araştırır. Sadece ekonomik düzeni sebep-sonuç ilişkisi içinde inceleyen, ekonomide sürekli geçerli kanunları saptamaya çalışan iktisat dalı ise Pozitif İktisattır. "Talep artışı enflasyonu nasıl etkiler?" gibi sorulara cevap arar. "Enflasyon hangi düzeyde tutulmalı?" sorusu normatif iktisadın inceleyeceği bir konudur. Tüketicilerin ve firmaların ekonomik davranışlarını; ihtiyaç, fayda, değer, fiyat kavramları ile araştırılan iktisat dalına mikro iktisat denir. Piyasa türlerini, piyasaların işleyiş mekanizmasını ve farklı piyasa koşullarında firma dengesinin nasıl oluştuğunu da araştırır. Daha

basit bir ifadeyle bir şirketin veya tüketicinin kendi iş işleyişi ve dış ekonomik ilişkilerini bireysel olarak inceleyen iktisat dalıdır. Mikro iktisadın konuları dışında daha genel konular olan ülke ekonomisi ve dünya ekonomisini ilgilendiren konu başlıklarını inceleyen iktisat dalı ise makro iktisattır. İstihdam, enflasyon, kamu dengesi gibi konuları inceler. Bu dersin içeriği, iktisat biliminin iki önemli dalı olan mikro iktisat ve makro iktisatın genel konularından oluşmaktadır. Ders iki döneme ayrılmıştır. Birinci dönem mikro iktisat, ikinci dönem makro iktisat şeklindedir.

Dersin mikro iktisat kısmını oluşturan birinci dönem içeriği şöyledir: Ekonominin Konusu, Sorunları, Üretim İmkanları Eğrisi, Mikro Ekonominin Temel Kavramları, İhtiyaçlar ve Özellikleri; Ekonomik kavramlar (İhtiyaç, Mal, Fayda, Değer, Üretim, Tüketim), Üretim Faktörleri (Emek, Tabiat, Sermaye, Girişimci); Piyasa (Bölgesel, Ulusal, Uluslararası), Piyasa Çeşitleri (Monopol, Düopol, Oligopol, Monopson, Düopson, Oligopson), Tam Rekabet Piyasası ve Özellikleri, Tekelci Rekabet Piyasası ve Özellikleri; Ekonomik Sistemler (Kapitalizm, Sosyalizm, Karma Ekonomi), Serbest Piyasa Ekonomisi, Sosyal Piyasa Ekonomisi, Teşebbüs ve Çeşitleri; Fiyat Teorisi, Talep (Kanunu, Şedülü, Eğrisi, Kaymalar), Talep Fonksiyonu; Talep Esnekliği (Fiyat Esnekliği- Gelir Esnekliği); Arz (Kanunu, Şedülü, Eğrisi, Kaymalar); Arz Fonksiyonu, Arz Esnekliği, Tek Fiyat Oluşumu, Farklı Piyasa Dönemlerinde Arz Esnekliği, Örümcek Ağı (Cobweb Teoremi); Tüketici Dengesi, Kayıtsızlık Eğrisi, Bütçe Eğrisi, Kaymalar; Üretici Dengesi; Marjinal Fayda, Azalan Verimler Kanunu; İktisadi Düşünce Tarihi

Dersin ikinci dönem konuları makro iktisadın genel konularından oluşmaktadır. Ekonomide Mal-Hizmet ve Para Akımı; Para Teorisi (İşlevleri, Sistemleri, Çeşitleri), Bazı Ekonomik Kavramlar (Para Arzı, Para Talebi, Spekülasyon, Portföy, Konvertibilite, Emisyon, Sinerjik Toplum, Öğrenen Örgüt, Öğrenen Kent, Süreç Yönetimi, Sürekli İyileştirme, Entelektüel Sermaye, Risk Sermayesi, Network Ekonomisi, Barter (Takas), Tahkim (Uzlaştırma), Benchmarking, Leasing, Faktoring, Franchising, Ar-Ge, Know-How (Teknik Bilgi), Teknopark,...); Makro Ekonomi ile ilgili Kavramlar ve Hesaplama Yöntemleri (GSMÜ, GSMH, SMH, Kişisel Gelir, Kişibaşına Gelir, Kullanılabilir Gelir, Nominal-Reel Gelir,...); Borsa (Arbitraj, Hedging-Kuvertur, Spot, Forward), Özelleştirme (Avantaj ve Dezavantajları), Serbest Bölgeler, Yabancı Sermaye, Globalleşme, Demokrasi ve Demokrasi Kültürü; Enflasyon, Deflasyon, Devalüasyon, Stagflasyon; Enflasyona Karşı Mücadele Araçları, Para Politikası (Reeskont Politikası, Yasal Karşılıklar, Açık Piyasa İşlemleri, Selektif Krediler Politikası), Maliye Politikası (Vergiler, Kamu Harcamaları, Borçlanma), Döviz Kredi Politikası (Sabit, Esnek, Kontrollü Kur Politikası); Avrupa Birliği (Topluluğun İlkeleri, Genişlemesi, İlişkilerin Bugünkü Durumu); AB'nin Bütünleşme Sürecindeki Konumu, AB ve Türkiye'nin Tam Üyelikle Karşılaşacağı Avantaj ve Dezavantajlar; Uluslararası Ekonomik Entegrasyonlar, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası (IBDR), Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatı (OPEC), OECD, EFTA, NAFTA, ASEAN,NATO; Toplam Kalite Yönetimi (Hizmette Toplam Kalite Yönetimi, Misyona, Vizyona), Zaman Yönetimi, Liderlik, Ekip Çalışması, Empati, Başarının Sırları, Görüşme Yöntemleri, Pozitif Düşünme, CV Hazırlama; Bilgi Çağı ve Bilgi Toplumu, Teknoparklar, Çevre Yönetimi ve Çevre Politikası, Çevre Kültürü ve Etiği; Milli Gelir ve İstihdam Teorisi (Tam, Eksik, Aşırı İstihdam); İşsizlik ve Türleri (İradi, Gayri İradi, Konjonktürel, Friksiyonel, Yapısal, Mevsimlik, Teknolojik, Gizli,..); İktisadi Düşünceler Tarihi

Dersin Amacı : Ekonomideki karar birimlerinin yani bireylerin, devletin ve firmaların, nasıl karar aldıkları ve piyasada birbirlerini nasıl etkilediklerinin analiz edilmesidir. Bu bağlamda piyasa da talebin, arzın ve fiyat oluşumunun incelenmesi amaçlanıyor. Birey, firma ve devlet gibi mikro birimlerin dışında makro iktisadın konularına giren toplam tüketim, toplam üretim, toplam tasarruf, toplam yatırım, toplam gelir (milli gelir) ve istihdam gibi toplam büyüklüklerin incelenmesi ve bunlar ile ilgili çözümleme ve çıkarımların yapılması amaçlanmaktadır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi

- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersini Okumanın Amacı ve Türk Devriminin Özelliği
- Osmanlı İmparatorluğu'nun Yıkılışını ve Türk devrimini Hazırlayan Sebeplere Toplu Bakış
- Meşrutiyet Dönemi
- On dokuzuncu Yüzyılın Sonlarında ve Yirminci Yüzyılın Başlarında Osmanlı İmparatorluğunda Fikir Hareketleri (Osmanlılık, İslamcılık, Türkçülük, Batıcılık)
- Osmanlı İmparatorluğunun Parçalanması
- Mondros Ateşkes Antlaşmasının İmzalanması ve uygulanması
- İşgaller ve İşgaller Karşısında Ülkenin Durumu
- Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a Çıkışı
- Ulusal Teşkilatların Merkezi Bir Yönetim Altında Birleştirilmesi Kararı
- Milli Mücadelenin İlk Adımı Kongreler Yolu ile Teşkilatlanma
- Kuvay-i Milliye Dönemi
- İstanbul'un İşgal Edilmesi ve İstanbul'un İşgaline Karşı Mustafa Kemal Paşa'nın Tepkisi

- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Dönemi
- Sevr Antlaşması Sevr Antlaşmasının Hazırlanması ve Osmanlı Hükümeti Tarafından İmzalanması
- Mudanya'dan Lozan'a

Yabancı Dil (İngilizce)

- Present Tense of be,
- Nouns, adjectives, and prepositions,
- Wh-Questions; possessive nouns; prepositions of time and place,
- Imperatives; there is/there are,
- Present progressive,
- Simple Present tense,
- Simple present tense and present progressive,
- Simple past tense,
- Past tense of be,
- Nouns and quantifiers; Modals: can, could, would,
- Future; Modals: may and might,
- Comparisons,
- Past progressive; Direct and indirect objects,
- Modals: should, had better, have to, must; superlatives,
- Putting it all together.

Türk Dili

Dil Nasıl Bir Sistemdir, Dünyadaki Diller, Türk Lehçeleri, Ses Bilgisi, Ek Bilgisi, Cümle Bilgisi, Sözlü Anlatım, Yazılı Anlatım, Genel Anlatım Bozuklukları.

İşletme Ekonomisi

Ders İçeriği : Inovasyon(Yenilik Ekonomisi), Nanoteknolojiler, Teknopark,Teknokent, Ar-Ge, Gen Teknolojileri gibi konuları kapsayan günümüz toplumunu yansıtan Bilgi Toplumu kavramı; Küreselleşme ve Avrupa Birliği; Toplam Kalite Yönetimi, Bilgi Yönetimi, Zaman Yönetimi,Süreç Yönetim, Değişim Yönetimi, Stres Yönetimi, Kriz Yönetimi, Risk Yönetimi, Strateji Planlama, Benchmarking ve Kurum Kültürü gibi Çağdaş Yönetim Teknikleri; Liderlik&Motivasyon, Pozitif Düşünce, Takım Çalışması, Duygusal Zeka, Düşünce Gücü, CV Hazırlama, NLP gibi konuları ele alan Kişisel Gelişim Alanı; Çevre Yönetimi & Politikası dersin içeriğini oluşturmaktadır.

Dersin Amacı : Kişilere girişimci ruhunu kazandırıp, onların iyi bir işletme lideri olarak ekonomik faaliyetlere girmesini sağlayacak yöntemlerin sunulması, iş hayatında gerekli olan kendine güven ve pozitif düşünce öğelerinin benimsetilmesi, iş başvurularında gerekli olan mülakat yöntemleri, CV hazırlama tekniklerinin verilmesi suretiyle kişileri kişisel gelişimin her alanında bilgilendirmektir.

Yargı Örgütü

Dersin İçeriği : Yargı örgütü dersi, yargı işlevini yerine getirmekle görevli mahkemelerin kuruluşunu, görevlerini, işleyişini ve birbirleriyle ilişkilerini, yargılama ilkelerini, yargılama sürecine katılanların görev ve yetkilerini ele almaktadır.

Bu dersin amacı, öğrencilere genel olarak yargı kuvvetini ve yargılama faaliyetini öğretmek, Türk yargı örgütü içerisinde yer alan yargılama mercilerini, bu merciler arasındaki ilişkileri ve yargılama faaliyetine doğrudan veya dolaylı katılan görevlileri tanıtmak, böylece diğer hukuk derslerinde geçen yargılamayla ilgili kavramları daha iyi anlamalarını sağlamaktır. Ayrıca bu derste öğretilen kavramlar aracılığıyla öğrencilerin genel anlamda ulusal ve uluslararası yargı sisteminin nasıl çalıştığı da gösterilmek amaçlanmaktadır.

Siyasi Tarih

Dersin İçeriği ve Amacı : "Uluslararası ilişkileri yöneten ve biçimlendiren siyasetin tarihi" olarak kısaca tanımlayabileceğimiz Siyasi Tarih dersi, fakültemizde 1. sınıf, 2. dönem programı kapsamında 2001/2002 akademik yılından bu yana seçmelik ders olarak okutulmaktadır.

Siyasi Tarih, devletlerin ve ulusların geçmişten geleceğe doğru sürdürdükleri yolculukta alınan mesafeyi görmek kadar, bu yolculuğun evrelerini ve amacını anlamak bakımından da önemli bir bilim dalı ve araştırma konusudur. Doğaldır ki, kapsamı son derece geniş olan bu alanda haftada iki saat ve bir dönem olarak okutulacak bu dersin konu bakımından sınırlandırılması bir zorunluluk olmaktadır.

Her yıl, Siyasi Tarih dersinin konusu, gündemin siyasi tarih açısından önemli olarak nitelendirilebilecek bir olayına veya gelişmesine odaklanmış ve ders bu olay veya gelişme çerçevesinde, olayla doğrudan veya dolaylı ilişki kurulabilecek diğer konular da işlenmek suretiyle, verilmiştir.

Aslında, klasik Siyasi Tarih anlatımı, bu konudaki ders kitaplarının içeriğine sadık kalınması halinde, ya ilk çağdan başlayarak dünya siyasetinde dönüm noktaları oluşturacak nitelikteki olayların kronolojik bir dizge içinde sunulması ya da 1789 Fransız Devrimini eşik alan bir yakınçağ siyasi tarihinin anlatılması biçimindedir. Her iki durumda da dönem biter fakat anlatılacak konular bitmez. Öğrenci, siyasi tarihe ilişkin bazı olayları, nedenleri ve sonuçlarıyla öğrenmiş olsa da, bunların tarih içinde geçmişten aldığı etkiler ve geleceğe yansıtacağı sonuçlar açısından hiçbir şey öğrenemez.

Bu nedenle, Siyasi Tarih dersinde farklı bir yöntemle her yıl farklı bir konu ele alınmıştır. İki yıl önce, Kıbrıs konusu, Osmanlı devletinin fethinden, Annan Planına kadar gelişen süreç içinde incelenmiştir. Önceki yıl, 1915 Ermeni tehciri, nedenleri, içinde geliştiği siyasal ortam ve bugün uluslararası hukuk açısından soykırım iddialarının niteliği ve tarihsel gerçeklere dayanıp dayanmadığı dersimizin ana konusunu oluşturmuştur. 2006/2007 öğretim dönemi 2. dönem siyasi tarih dersi, "Balkan Savaşlarından bugüne Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Batı ile ilişkileri" konusu çerçevesinde verilmiştir.

Bu yaklaşımdan hareketle, "Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerinin Siyasi Tarih Boyutu" konusu 2007/2008 öğretim döneminde Siyasi Tarih dersinin konusu olarak belirlenmiştir.

Siyasi Düşünceler Tarihi

Dersin İçeriği : Siyasi Düşünceler Tarihi dersinin konusu, toplumların siyasal toplum olarak örgütlenmesinin amacı, nedeni ve sonuçları konusunda üretilen tüm düşünceler olduğu gibi, siyasal toplumun ortaya çıkardığı sorunlar ve bu sorunları aşmak için verilen savaşım konusunda üretilen düşüncelerdir. Kısaca Siyasi Düşünceler Tarihi dersinin konusunu yöneten-yönetilen ilişkisinin, ezen-ezilen ilişkisine dönüşmemesi için verilen düşünsel çabanın ve bu çabanın ürünü olan kuramların tarihi olarak belirleyebiliriz.

Siyasi Düşünceler Tarihi dersi, ilkçağ eski Yunan sitelerinin yönetim modeli ve bu çağda üretilen siyasi düşünceyi eşik olarak kronolojik bir dizge içinde vermek mümkündür ve genellikle böyle yapılır. Ancak ders kredisinin azlığı ve bir dönemlik bir ders oluşu nedeniyle konu itibarıyla bir sınırlama yapmak zorunludur.

Bu nedenle, 2006-2007 öğretim yılında Siyasi Düşünceler Tarihi dersi "Yakınçağ Siyasi Düşünceler Tarihi" olarak verilmiş, "tarih olarak çok kısa ama siyasi sonuçları itibarıyla çok uzun bir süreç" sayılabilecek bir dönemin, siyasi düşünce alanındaki görüntüsü işlenmiştir.

Bu çerçevede dersimizin konusu:

1. Yakınçağ siyasi düşüncelerinin Ortaçağ ve İlkçağ Siyasi Düşüncesinden ayrıldığı noktalar

2. Yakınçağ siyasi düşüncesinin başlıca akımları

- Liberalizm
- Sosyalizm
- Faşizm, Nazizm ve Nasyonal sosyalizm
- Demokrasi

3. Bu siyasal düşünceler ekseninde biçimlenen devlet teorilerinin ana hatları olarak belirlenmiştir.

Dersin Amacı : Hukuk fakültesi 1.sınıf 2.dönem seçimlik dersi olarak 2005-2006 öğretim yılında programa konulmuştur. Siyasi Düşünceler Tarihi, siyasetin temel kurumlarının ortaya çıkışı ve işleyişini kuramsal düzeyde açıklayan düşüncelerin tarihidir ve bu haliyle öğrencinin asgari düzeyde de olsa siyasetin ve devletin tarihsel sürecinden haberdar edilmesi hedeflenmiştir. Hukuk öğrenimi, böyle bir yan alanla desteklenmekle oldukça önemli bir zenginlik kazanacaktır.

Sosyoloji

Ders İçeriği : *Giriş:* Bilim, Doğa Bilimleri ve İnsan Bilimleri Ayrımı, Bilimsel Bilgi, Yöntem (Gözlem, Varsayım, Doğrulama, Bilimsel Açıklama, Yasa, Kuram);

Sosyoloji: Sosyolojiye ilişkin genel bilgiler ve tanımlar (Sosyal olgu, sosyal grup, sosyal davranış, toplumsallaşma, sosyal değişim vs.) Sosyolojinin Ortaya Çıkışı (Comte, Durkheim, Marx, Weber), Kültür ve Toplum, Toplumsallaşma, Sosyolojinin Ana Konusu Olarak Toplumsal ve Kültürel Değişim,

Suç, Suç ve Toplum, Fail ve Mağdurlar, Hapishane, Siyasî İktidar ve Siyaset, Liberal Demokrasi ve Yayılma, Ulus(çuluk), Ulus-Devlet, Weber ve Protestan Ahlâkı.

Dersin Amacı : Sosyoloji, genel ve seçilmiş konulardan oluşan giriş mahiyetinde bir ders olarak düşünülmüştür. Genel sosyolojiyi konu edinmesine rağmen, hukuk fakültesinde okutulması sebebiyle, sosyal olgunun hukuku ilgilendiren bölümleri bir parça ağırlıklı olarak işlenmektedir. Ancak bu ders hukuk sosyolojisi dersi değildir.

Sosyoloji dersi genel olarak, hukukçu kimliğine sahip olacak öğrenciye, hukukun doğduğu ve var olduğu toplumun ne şekilde inceleme konusu edildiğini anlatmak amacındadır. Ayrıca ve özellikle bilim ve insan bilimleri, üzerinde özenle durulması gereken kavramlar olarak hukuk öğrencisinin bilgisine sunulmaktadır. Ders, teorik hukuk bilgisinin toplumsal kökleri hakkında bilgi vermek suretiyle öğrencinin ufkunu bir parça genişletmeyi ve hukuk tüketiminden hukuk üretimine geçmiş bir hukukçu kimliği inşa etmeye yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Hukuk Metodolojisi

Ders İçeriği : Bu çerçevede Hukuk Metodolojisi dersinde aşağıdaki konular işlenmekte ve değerlendirilmektedir:

- 1) Yüksek Öğretim
- 2) Yüksek Öğretim Kademeleri (Lisans, Lisansüstü)
- 3) Hukuk Öğretimi
- 4) Hukukçunun Yetiştirilmesi
- 5) Hukuk Alanında Kaynaklar
- 6) Metot-Mantık
- 7) Hukuk Problemleri
- 8) İnceleme, Sorun çözme, Yazma (Soyut Hukuk Problemleri, Somut-Çekişmeli Hukuk Problemleri).

Dersin Amacı : İyi bir hukukçu olabilmek, sahip olunması gereken vizyonu sunmak dersin temel amacıdır. Öncelikle öğrencilere yüksek öğrenim ve yüksek öğrenim kademeleri hakkında bilgi verilmektedir. Bu çerçevede belli bir alanda uzmanlaşmanın gerekliliği ve yüksek lisans ile doktora programlarının önemi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, karşılaşılan somut hukuki sorunları çözmeye doğru araştırma ve düşünme becerisinin kazandırılması hedeflenmektedir.

Mesleki Yabancı Dil (Seçimlik)

Dersin amacı, hukukun temel kavramlarının İngilizce karşılıklarının öğretilmesidir. Bu çerçevede, çeşitli uluslararası yargı mercilerinin kararları incelenerek hukuk terminolojisinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Dersi veren öğretim üyesinin tercihine ve dersi seçen öğrencilerin taleplerine bağlı olarak derste okutulacak olan materyal ve ders içeriği güncellenmektedir. Özellikle insan hakları konusu irdelenmekte, bu çerçevede Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması Konusundaki Avrupa Sözleşmesi (AİHS) ve Strasbourg makamlarının içtihadı ele alınmaktadır.

2. SINIF

Borçlar Hukuku (Genel Hükümler)

Ders İçeriği : Borçlar Hukuku Genel Hükümler dersinde içerik olarak, "Borçlar Hukuku'nun Genel Kavramları, Borcun Doğumu; Borç İlişkilerinin Doğuş Kaynakları (Hukuki İşlemden Doğan Borçlar, Doğrudan Doğruya Kanundan Doğan Borçlar, Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar), Borçların İfasi ve İfanın Yerine Getirilmemesi, Borç İlişkilerinde Özel Durumlar, Borcu Sona Erdiren Sebepler" konuları yer almaktadır.

Dersin Amacı : Bu derste, genel hatlarıyla; kişilerin birbirleriyle giriştikleri hukuki işlemlerden veya kanundan doğan borçlar incelenmektedir. Özel hukukun birçok alanını (Borçlar Özel Hukuku, Ticaret Hukuku gibi) ilgilendiren Borçlar Hukuku Genel Hükümler dersinde öncelikle genel kavramlar üzerinde durulmaktadır. Bu konuları takiben, kanundan doğan borçlar içerisinde yer alan haksız fiil sorumluluğu ile ilgili düzenlemelere, sonrasında sebepsiz zenginleşmeden doğan borçlara değinilmektedir. Daha sonra, sözleşmeden doğan sorumluluk konusu ana hatlarıyla ele alınmakta, son olarak sözleşme ilişkisinde tarafların karşılaştıkları özel durumlarda üzerinde durulmaktadır.

Aile Hukuku

(2009-2010 Öğretim Yılından itibaren okutulacaktır.)

Ders İçeriği : Aile Kavramı ve Aile Hukuku Hakkında Genel Bilgiler; Nişanlanma; Evlenme; Evliliğin Genel Hükümleri (Evlilik Birliğinde Eşlerin Hak ve Yükümlülükleri, Eşlerin Kişisel Durum Statüsü, Eşlerin Hukukî İşlemleri, Evlilik Birliğinin Korunması, Eşler Arasında Yasal Mal Rejimi); Evliliğin Geçersizliği (Evliliğin Yokluğu, Mutlak-Nisbî Butlanı); Boşanma; Soybağı; Evlat Edinme; Velayet, Vesayet konuları, başlıca ele alınacak konulardır.

Dersin Amacı : Aile Hukuku'nda; toplumun en küçük birimi ve aynı zamanda temelini oluşturan ailenin, başka bir ifade ile geçerli bir evlilik birliğinin kurulmasının şartlarının, geçersiz evlenmeler ve bunun hukukî sonuçlarının, eşlerin birbirlerine karşı olan hak ve yükümlülüklerinin, çocukları ile olan ilişkilerinin, evlilik birliğinin sona ermesi ile bunun hukukî sonuçlarının yanında, diğer hısımlık ilişkileri ile hukuk tarafından korunmaya muhtaç görülen kişiler açısından, bunları koruma açısından öngörülen vesayet kurumunun açıklanması ve bu şekilde aileye ilişkin Medeni Kanun'un ikinci kısmında öngörülen hükümlerin, teorik ve pratik açıdan değerlendirilerek öğretilmesi hedeflenmiştir.

Ceza Genel Hukuku

Ders İçeriği : Ders, Hukuk Fakültesinde 2. Sınıf senelik programda zorunlu ders olarak verilmektedir. Dersin içeriğini iki temel konu başlığı oluşturur: Suç Genel Teorisi ve Yaptırım Teorisi. Suç Genel Teorisi başlığı altında, Suçun Unsurları, Suçun Özel Görünüş Şekilleri, Yaptırım Teorisinde ise Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri konuları işlenir. Ayrıca ders kapsamında yurtdışında işlenen suçlarda yetki sorunu, ceza kanunlarının kişi bakımından ve zaman bakımından uygulanma konuları da incelemektedir. Dersin temel kaynağını Türk Ceza Kanununun Genel Hükümler kısmı oluşturmaktadır.

Dersin Amacı : Ceza hukukunun en temel dersi olarak, Ceza Genel Hukuku dersinin amacı basit olarak; bir insan davranışının ne zaman suç teşkil ettiğini ve suç adı verilen insan davranışı karşılığında uygulanan yaptırımların neler olduğunu araştırmaktır.

İdare Hukuku

Ders İçeriği : Türkiye'nin İdari Yapısı, İdare Kavramı, İdare Hukuku ve İdare Hukuku'nun Özellikleri, İdare Hukuku'nu Etkileyen Anayasal İlkeler, İdare Hukuku'nun Kaynakları, İdarenin İşlem, Eylem ve Sözleşmeleri, Kamu Görevlileri, Kamu Malları, Kamu Hizmeti ve Kamu Hizmetinin Görülüş Yöntemleri, İdari Kolluk, İdarenin Sorumluluğu.

Dersin Amacı : Anayasal bir ilke olan kuvvetler ayrılığı ilkesi uyarınca, yürütme erkinin teknik bir uzantısı olan "İdare" ile bireyler arasındaki hukuki ilişkileri incelemektir.

Uluslararası Kamu Hukuku

Ders İçeriği : Uluslararası hukuk (international law), uluslararası toplum üyeleri arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kuralları bütünü olarak tanımlanabilir. Uluslararası toplum üyeleri ise, uluslararası hukuk kişiliğini haiz birimlerdir. Uluslararası hukuk kişiliği, uluslararası alanda hak ve borç sahibi olmayı, haklarını doğrudan doğruya uluslararası alanda koruma ehliyetini ve uluslararası sorumluluğun doğabilmesini ifade eder. Böylece, uluslararası hukuk kişileri, aslî sülheler olan egemen devletler ve bunlar tarafından oluşturulan uluslararası örgütlerdir (türemiş sülheler). Bu derste öncelikle, uluslararası hukukun anlamı, kapsamı, özellikleri ve "varlığı sorunu" üzerinde durulacak ve ardından "uluslararası hukukun kaynakları" (andlaşmalar, uluslararası örf ve âdet, hukukun genel ilkeleri, uluslararası yargı ve hakemlik kararları, hakça ilkeler, andlaşma niteliği taşımayan iki veya çok taraflı işlemler, tek taraflı işlemler) ve bunların özellikle iç hukuka etkisi konuları ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Bunlar dışında genel olarak konu başlıkları şöyledir: Uluslararası Hukukun Kişileri (Devletler, Uluslararası Örgütler ve özellikle Birleşmiş Milletler Örgütü), Uluslararası Hukuk Kişileri Arasındaki İlişkiler (Diplomatik İlişkiler, Konsolosluk İlişkileri, Uluslararası Sorumluluk, Uluslararası Silahlı Çatışmalar, Uluslararası Uyuşmazlıkların Çözümü), Mekânların Uluslararası Rejimi (Uluslararası Deniz Hukuku, Göller, Kanallar, Akarsular, Hava ve Uzay).

Dersin Amacı : Uluslararası Hukuk dersi, pozitif hukuk bilgisinin aktarılmasının yanı sıra, dünyada olan bitenlere ilgiyi artırma, bunlar hakkında önce bilgi sonra fikir sahibi olma ve olaylar üzerindeki fikirlerini ifade edebilme yeteneğinin doğmasına yol açması bakımından hukukçu olmaya aday hukuk öğrencisi için çok önemlidir. Böylece, öğrenci, dünyadaki çeşitli gelişmelerden haberdar olabilecek ve hukukun konumunu kendi tutumu olarak belirleme eğilimi gösterebilecektir. Uluslararası hukuk denince yaşanan çeşitli olumsuz deneyimlerin etkisiyle akla hemen uluslararası hukuk ihalleri, silahlı çatışmalar, hukuka aykırı müdahaleler, güç dengesizlikleri vs. gelmektedir. Ancak, bu izlenimin sebebi uluslararası hukuk değil, uluslararası hukuka gereken özenle her zaman

bağlı olunmamasıdır. Nitekim diğer hukuk dallarının konuları bakımından da sayısız ihlaller vuku bulmaktadır. Önemli olan o hukuk düzeninin varlığını sürdürmesi yönünde inancın bulunmasıdır. Ayrıca, devletlerin, uluslararası örgütlerin ve ulusların artan şekilde birçok gündelik konuda ilişki ve işbirliğine gittiğini ve bunun da uluslararası hukuk düzeni içinde cereyan ettiğini unutmamak gerekir. Uluslararası Hukuk dersinde uluslararası hukuk kişileri arasındaki ilişkileri hukuk yönünden ele almanın, gerek pozitif hukuk mantığı gerek muhakeme yeteneği açısından hukuk bilgisini zenginleştirici etkisi görülecektir. Bu derste öğrencinin uluslararası hukuk ve ilgili alanlarda tarihsel gelişimden günümüzdeki son durumlara kadar önemli bilgilerle donatılmasını sağlamak amaçlanmaktadır.

Kamu Maliyesi

Dersin İçeriği : İkinci sınıfta okutulmakta olan Maliye dersinde ilk olarak Özel Ekonomi ve Kamu Ekonomisi ile kamu kesiminde üretilen mal ve hizmetlerin çeşitleri, üretim kararlarının alınması ve üretim gelirleri bakımından belirlenip özel kesim ile karşılaştırılması, kamu kesiminin ekonomideki büyüklüğünü ve ekonomideki etkileri anlatılmakta; Maliyenin tanımı ve diğer bilim dallarıyla ilişkisi ve tarihî gelişimi ele alınmaktadır. Ders hakkındaki bu genel konular sonrasında, kamu hizmeti ve kamu harcamaları ele alınmakta, kamusal mal ve hizmetler tanımlanmakta, kamu harcamalarının çeşitleri ile günümüzdeki verimlilik ve etkinlikleri incelenmektedir. Daha sonra kamu gelirleri ve çeşitleri ile kamu gelirleri içinde en önemlisini teşkil eden vergi(ler) "vergi teorisi" konusu altında incelenmektedir. Vergi teorisinin temel esaslarının incelenmesinin sonrasında, Bütçe ve Bütçe Hukuku incelenmekte; Devlet Borçları ve Maliye Politikasının anlatımıyla konu anlatımları tamamlanmaktadır.

Dersin Amacı : Maliye, devletin kullandığı mali araçları, onların belli amaçlara doğru yönlendirilmelerini ve elde edilen sonuçların değerlendirilmesini araştıran bir bilim dalıdır. Bu bağlamda, maliye, kamu harcaması, bütçe, vergileme, borçlanma vb. mali araçların bir yandan kişisel davranışlara, en sonunda, tüm ekonomik hayat üzerine ne gibi etkiler yaptığını incelemektedir.

Türk Hukuk Tarihi

Ders İçeriği : (I) Eski Türk Devletlerinin Hukuk Sistemleri (Hun-Göktürk-Uygur) (1) Kamu Hukuku (2) Özel Hukuk (II) İslamiyetin Kabulünden Sonra Türk Hukuku (1)İslam Hukuku ve Özellikleri (2) Kaynakları ve Devirleri (3) Osmanlı Hukukuna ve Kurumlarına Etki Eden İslam Devletleri Kurumları (III) Klasik Dönem Osmanlı Hukuku (1) Devletin Yapısı ve Kamu Hukuku Kurumları (2) Yargı Örgütü (3) Özel Hukuka İlişkin Düzenlemeler (Kişi Hukuku, aile Hukuku, Miras Hukuku) (4) Vatandaşlık Kavramı ve Gayrimüslim Teba (5) Ceza Hukuku (6) Toprak Hukuku (IV) Tanzimat Dönemi Hukuk Sistemi (1) Tanzimat Döneminde Çıkarılan Kanunlar (2) Kamu Hukuku (3) Özel Hukuk (3) Vatandaşlık Kavramı ve Hukuk Birliğini Sağlama Çabaları (V) Cumhuriyet Dönemi Hukuk Sistemi'ne Geçiş Süreci-Kamu Hukuku (1921 ve 1924 Anayasaları).

Dersin Amacı : Türk hukuk sistemi tüm tarih çağları boyunca dünya hukuk tarihini ve hukuksal kurumlarını etkilemiştir. Genel olarak bakıldığında dünya tarihinin büyük bir bölümünde belirleyici rol oynamaktadır. Bir ulusun tarih boyunca meydana getirdiği kurumsal yapıları, devlet örgütü ve özellikle bunlara hakim olan ilkeler mevcut ve mer'î hukuku üzerinde çok önemli etkilere sahiptir. Dünyadaki tarih ve özellikle hukuk tarihi araştırmalarına bakıldığında, modern hukuki müesseselerin kaynakları, ilk ortaya çıkış dönemlerinin araştırıldığı ve buna büyük önem atfedildiği görülmektedir. Ayrıca toplumsal tarih, tıpkı bir insanın bireysel geçmişi gibi toplumun bilinçaltını oluşturur ve geleceğini yönlendirir. Benzer sosyal etkiler karşısında her toplum farklı tepkiler vermektedir. Bu nedenle eskiden hangi sorunlar karşısında ne gibi hukuki düzenlemelerin yapıldığı ve bunların olumlu/olumsuz sonuçları bir hukukçunun öncelikli bilmesi gereken konulardandır. Bu yüzden DEÜ. Hukuk Fakültesi'nin ikinci sınıfında okutulan Türk Hukuk Tarihi dersinin niteliği gereği tarih ve siyaset biliminin de yöntemi kullanıldığından, öğrencilere tarihte hangi belirleyici dönemlerden geçildiği, bunların hukuka ya da hukukun toplumsal-siyasal sürece nasıl etki ettiği; nedenleri ve sonuçları ile illiyet bağlantıları öğretilmeye çalışılmaktadır. Toplumsal dinamikleri ve tarihsel süreci iyi bilen hukukçu, gelecekte karşılaşılabilecek sorunlara nasıl çözüm üreteceğini, tarihsel deneyimlerden yararlanarak kolaylıkla bulabilir. En azından neyi yapmaması gerektiğini bilecek, yaşam labirentinde tekrar tekrar ucu kapalı yollara girmeyecektir. Dersin niteliği gereği kamu ve özel hukuk olmak üzere tüm hukuk dallarını kapsamı ve derste zaman zaman ve büyük ölçüde günümüzle mukayeseli öğrenme tarzı kullanılması tüm dersler bakımından genel bir tekrar niteliği taşımaktadır.

Temel Bilgi Teknolojileri

Dersin İçeriği : Genel bilgisayar teknolojileri terimleri ve temel kavramları, klavye - mouse kullanımı, Windows XP, Ofis 2003 yazılımları (word, excel, p.point) programları ana hatlarıyla word yazım programı ağırlıklı olmak şartıyla teorik ve uygulamalı olarak öğretilmektedir.

Dersin Amacı : Hukuk Fakültesi öğrencileri için ihtiyaç duyacakları oranda genel bilgisayar kullanma becerisini geliştirmek, öğrencilik aşamasında ders ve ödev çalışmalarını hazırlamasında yardımcı olmak, okul sonrasında ise mesleğinin icrasında karşısına çıkacak zorlukları bilgisayar kullanımı ile en aza indirmek ve çağdaş imkanlardan yararlanmasını sağlamak amacındadır.

Yasa Yapma Teknikleri

Dersin Amacı : Derste esas olarak öğrencilere, yasama fonksiyonu, TBMM'nin çalışma usulü, kanun tasarı ve tekliflerinin hazırlanması süreci, TBMM'de görüşülmesi süreci, siyasi parti gruplarının kanun yapım sürecine yaklaşımı, norm koyma sürecinde kurumlar arası koordinasyon ve sivil toplumun katılımı ve Türkiye'de kanun yapım sürecinin hızlandırılmasında yeni İttüzük tartışmalarına ilişkin güncel sorunlar öğrencilere aktarılacaktır.

Dersin İçeriği : Yasa yapma teknikleri dersinde, parlamenter hükümet sistemlerinde ve Türkiye'de, devletin hukuki işlevi olarak yasama fonksiyonu kavramı, 1982 Anayasası'nın 87. maddesi kapsamında, TBMM'nin kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak yetkisi, 1982 Anayasası ve TBMM İttüzüğü çerçevesinde ele alınacaktır. Bu bağlamda, kanunların yapılması usulü çerçevesinde; kanunların nasıl hazırlanıp, nasıl kabul edilecekleri ve nasıl yayımlanacakları, 1982 Anayasası'nın 88.ve 89.maddeleri ve de TBMM İttüzüğü'nün 73 ve 91.maddeleri ışığında anlatılacaktır. Ayrıca kanun yapım sürecinde demokratik katılım ve sivil toplumunun etkisi, yasama sürecinin hızlandırılması ve TBMM İttüzüğü'nün önemi, siyasi parti gruplarının yasama sürecine katkıları ve TBMM komisyonlarının işleyişi ve önemi konuları anlatılacaktır.

Tebliğat Mevzuatı

Tebliğat hukuku dersi, 2.sınıfta seçimlik ders olarak okutulmaktadır. Bu derste tebliğatın önemi, tebliğat çıkartacak ve tebliğat yapacak merciler, tebliğat yapılabilecek kişiler, tebliğatın yeri ve zamanı, tebliğatın yapıma usulü, ülke dışı ve yabancılara tebliğat, usulsüz tebliğat ve tebliğat suçları konuları işlenmektedir.

Bu ders özellikler yargı organları önünde adil yargılanma ve hukuki dinlenilme hakkının sağlanması bakımından yargılama hukuku bakımından önem taşımaktadır.

Muhasebe

Dersin Amacı : Muhasebe dersinin amacı, muhasebenin kuramsal ve teknik yapısını muhasebe hukuku çerçevesinde incelemektir. Ayrıca muhasebe sistemi uygulamaları hakkında genel bilgi edinilmesini sağlamaktır.

Dersin İçeriği : Muhasebe dersi; işletmenin tanımı, amacı, fonksiyonları ve sınıflandırılması, muhasebe bilgi sistemi ve diğer işletme fonksiyonlarıyla etkileşimi, muhasebenin tanımı, fonksiyonları, türleri, hesap kavramı ve hesapların işleyiş kuralları, muhasebe kayıt araçları, kayıt akış süreci, temel düzeyde ülkemiz muhasebe sistemi ve uygulamaları konularını kapsamaktadır.

Kriminoloji

Ders, Hukuk Fakültesinde 2. Sınıf ikinci yarıyıl seçimlik dersi olarak verilmektedir. Ders kapsamında suç ve suçlu profilleri incelenmektedir. Ders içeriğinde suçun nedenleri, suçun ortaya çıkışı, toplumsal gelişimin suçlulukla ilişkileri, suç failleri, fail grupları, suçun mağdurları, suçun önlenmesi yolları konuları yer almaktadır.

İnsan Hakları

Dersin İçeriği : Ders kapsamında işlenecek konular öncelikle insan hakları kavramının tanımı, tarihsel gelişimi ve türleridir. Türk Anayasalarının insan hakları konusundaki yaklaşımı, 1982 Anayasasında temel hak ve özgürlükler ile temel hakların sınırlanma rejimi ile ulusal hukukta insan haklarının korunması ele alındıktan sonra uluslararası hukukta insan haklarının korunması anlatılacaktır. Bu bağlamda ilk önce insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmeler ve bunlara ilişkin koruma mekanizmaları genel olarak anlatılacaktır. Ardından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi özel olarak ele alınacak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine devlet ve bireysel başvuru yolları, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas bakımından incelenme aşaması, Mahkeme kararlarının niteliği ve uygulanması ile Sözleşmede güvence altına alınan hak ve özgürlüklere yer verilecektir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine ilişkin konular Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihadı ışığında incelenecektir.

Dersin Amacı : Dersin ana amacı insan hakları konusunda bilgi sahibi olunmasını ve bu konuda duyarlılık ve çabaların artmasını sağlamaktır. İnsan hakları konusunda gerek ulusal alanda gerekse uluslararası hukukta sürekli bir gelişim yaşanmaktadır. Bir yandan ulusal mevzuatta ve uygulamada

taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere uyum sağlanmakta, diğer yandan uluslararası denetim mekanizmalarının kararları Sözleşmeleri "yaşanabilir" kılmakta, Sözleşme hükümlerini somutlaştırmaktadırlar. Bu doğrultuda dersin amacı ulusal ve uluslararası hukukta yaşanan gelişmeleri öğrencilere yansıtabilmektir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin bir bireysel başvuru mekanizması getirmesi, Sözleşmenin denetim mekanizması olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yargısal bir organ olması ve AİHM kararlarına taraf ülkelerinin uymakla yükümlü olmaları, AİHS'nin özel ve ayrıntılı olarak ele alınmasını gerektirmektedir.

Dernekler ve Vakıflar Hukuku

Ders İçeriği : *Genel Olarak Dernekler:* Dernek Kavramı, Unsurları ve Tâbi Olduğu Hukuk Kuralları, Dernek Çeşitleri; *Derneklerin Kuruluşu:* Dernek kurma hakkı, Yabancıların Dernek Kurma Hakkı, Çocuk Dernekleri Kurma Hakkı, Kurulması Yasak Olan Dernekler, Dernek tüzüğü, Derneğin tüzel kişilik kazanması, İlk Genel Kurul Toplantısı; *Dernek Üyeliği:* Üyelik Şartları, Üyeliğe Kabul ve Üyelikten Çıkma, Çıkarılma, Üyelik Hak ve Borçları, *Derneklerin Faaliyetleri:* Derneklerin Faaliyet Serbestisi Faaliyet Yasakları, İzne Tâbi Faaliyetler, Uluslararası Faaliyet; *Derneklerin Örgütlenmesi:* Şube, Üst Kuruluşlar (Federasyon, Konfederasyon); *Derneklerin Denetimi;* İç Denetim; İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirinin Denetimi, Kolluk Kuvvetlerinin Denetimi; *Yardım ve İşbirliği:* Derneklere Yardım Yapılması, Derneklerin Yardım Toplaması ve Derneklerin Yaptığı Yardımlar, Derneklerin Yurtdışından Yardım Alması; *Dernek Gelir ve Giderlerinde Usul ve Dernek Defterleri ve Beyanname Verme Yükümlülüğü;* *Derneklerin Taşınmaz Mal Edinmesi;Uygulama Açısından Derneklerle İlgili Güncel Sorunlar;* *Derneklerin Kuruluşu İşleyişi Açısından Uygulama Örnekleri:* Dernek Tüzüğü, İlgili Dava Dilekçeleri, derneklere ilişkin makbuz ve belgeler vs.; *Derneklerin Sona Ermesi, Malvarlığının Tasfiye ve Tahsisi(Özgülmesi).*

*Genel Olarak Vakıf Kavramı, Vakfın Önemi, Vakıftan Farkları, Tâbi Olduğu Hukuk Kuralları, Vakfın Çeşitleri,; Vakfın Kuruluşu:*Kuruluş Koşulları ve Şekli, Tüzel Kişilik Kazanması; *Vakfın Organları ve İşleyişi; Uygulama Açısından Vakıflar ile İlgili Karşılaşılan Güncel Sorunlar; Vakfın Denetlenmesi; Faaliyetten Geçici Olarak Alıkonulması; Vakfın Sona Ermesi, Malvarlığının Tasfiye ve Tahsisi (Özgülmesi).*

Dersin Amacı : Dernekler ve Vakıflar Hukuku dersinde, Medeni Hukuk Tüzel Kişileri olan dernekler ve vakıfların; kuruluşları, faaliyetleri, denetimleri ve sona ermeleri gerek teorik, gerekse uygulama açısından, ele alınıp incelenmektedir. Dernek ve vakıfların uygulama açısından değerlendirilmesi için; İzmir İl Dernekler Müdürü ve Vakıflar Bölge Müdürü'nün büyük katkıları ile, gerek İl Dernekler Müdürlüğü ve Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nce bizzat derslerimizde konferans verilmesi, gerekse İl Dernekler Müdürlüğü'nün öğrencilerle birlikte ziyaret edilmesi şeklinde faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Böylelikle; bu derste, teorik açıdan dernek ve vakıfların öğretilmesi yanında, uygulamada dernek ve vakıfların kurulması ve işleyişi bakımından, güncel sorunların da ele alınıp değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Özellikle; öğrencilerin sivil toplum örgütlerinin başlıcası olan dernekleri, bizzat kurabilmeleri ve yürütebilmelerini sağlayacak pratik bilgiler edinmeleri suretiyle sivil toplum örgütü bilincinin gelişmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Siyasi Partiler Hukuku

Dersin Amacı : Dersin amacı esas olarak öğrencinin siyasi partiler ile ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat ve yargı kararlarına hâkim olmalarını sağlamak, onlara demokratik hayatın olmazsa olmaz örgütlenmelerinden olan siyasi partilerin demokratik siyasi rejimlerdeki hayati önemini ve gerekliliğini kavrayabilmek ve siyasi partilerin hukuki rejimleri ile ilgili güncel sorunlarda bilgi ve düşünce sahibi olabilmelerini gerçekleştirebilmektir.

Dersin İçeriği

Demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları olarak karşımıza çıkan siyasi partilerin inceleneceği bu derste siyasi parti kavramı, siyasi partilerin tarihsel gelişimi, kurulmaları ve örgütlenmeleri, hukuki nitelikleri, türleri, siyasi parti sistemleri, siyasi parti yasakları ve siyasi partilere uygulanan yaptırımlar, parti içi demokrasi, siyasi partilerin hak ve yükümlülükleri ile siyasi partiler hukukunun güncel sorunları ulusal ve karşılaştırmalı hukuk esas alınarak işlenecektir.

Seçim Hukuku

Dersin Amacı : Bu ders ile öğrenciye verilmek istenen amaç seçim kavramının demokratik siyasi rejimlerde ne kadar önemli bir yer kapladığını ve tercih edilen seçim sisteminin bir ülkenin siyasi partiler başta olmak üzere siyasal kurumlar üzerine ne derece önemli etkisi olduğunun öğrenciye verilmesi, yine temsil adalet ve yönetimde istikrar ilkelerinin gerek ulusal gerekse de karşılaştırmalı hukuk düzenlerinde ve yargı kararlarında ne şekilde yer bulduğunun gösterilmesidir. Bu dersi alan öğrencinin, içinde yaşadığı siyasi sistemin nasıl bir seçim sistemi benimsemesi gerektiği hususunda

ulusal ve uluslararası düzenlemelere hâkim bir şekilde tartışabilmesi ve seçim hukukunun güncel sorunları üzerine yorum yapıp, eleştiriler ve öneriler getirebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin İçeriği : Bu derste esas olarak demokratik toplumda seçim olgusu, seçme hakkının demokratik ilkeleri, seçim sistemleri ve seçim sistemlerinin siyasi kurumlar üzerindeki etkileri ile Türkiye’de uygulanan seçim sistemleri ve bunun Türk siyasi kurumları üzerine yansımaları incelenecektir.

Mesleki Yabancı Dil (İngilizce)

Dersin Amacı : Temel hukuk kavramlarının İngilizce karşılıklarının öğretilmesi, öğrencinin İngilizce metinlerden Türkçe metinlere hukuki çeviri yetisinin geliştirilmesi ve bu yolla gerek yargısal kararlar, gerekse de bilimsel eser bazında, İngilizce hukuk metinlerinin kolayca anlaşılabilmesinin sağlanmasıdır.

Dersin İçeriği : Temel hukuk kavramlarının İngilizce karşılıklarının öğretilmesi, öğrencinin İngilizce metinlerden Türkçeye hukuki çeviri yetisinin geliştirilmesi ve bu yolla gerek yargısal kararlar, gerekse de bilimsel eser bazında hukuksal İngilizce metinler üstünde çalışmak, özetle, İngilizce genel hukuki kavramlar ve terminolojiyi öğrenmek dersin içeriğini oluşturmaktadır.

Mesleki Yabancı Dil (Almanca)

Dersin amacı : Dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler, alman dilinde hukuk alanında temel bilgiler öğrenmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde, borçlar genel hukuku, aile hukuku, idare hukuku, ceza genel hukuku, uluslararası kamu hukuku ile ilgili temel kavramlara ilişkin hukuki terimleri öğrenerek, bu konularda var olan metinlere aşinalık kazandırılmak istenmektedir.

Ders İçeriği : Mesleki almanca dersi, belirli bir seviyede almanca bilgisine sahip öğrencilerin uluslararası hukuk alanında almanca iletişim kurmaları için öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeye yönelik olarak verilecektir. Ders içeriği öğrencilerin günlük çalışma hayatlarında karşılaşılabilecekleri benzer metinler, alıştırmalar ve konulardan oluşmaktadır. Derste kullanılan metinlerin içeriği hukukun değişik dallarına ilişkin olmakta; bu kapsamda ikinci sınıf dersleri ile paralel olarak borçlar genel hukuku, aile hukuku, idare hukuku, uluslararası kamu hukuku ile ilgili temel kavramlarına giriş konularını kapsamaktadır.

3. SINIF

Medeni Hukuk (Eşya Hukuku)

Ders İçeriği : Eşya Hukuku dersinde içerik olarak, “Eşya Hukukunun Tanımı ve Konusu, Eşya Kavramı, Aynı Hak Kavramı ve Çeşitleri, Aynı Haklara Hakim Olan İlkeler, Zilyetlik, Tapu Sicili, Kadastro, Mülkiyet Hakkı, Taşınmaz Mülkiyeti, Taşınmaz Mülkiyetinin İçeriği ve Kısıtlamaları, Kat Mülkiyeti, Taşınır Mülkiyeti, İrtifak Hakları, Taşınmaz Yükü, Taşınmaz Rehni ve Taşınır Rehni” konuları yer almaktadır.

Dersin Amacı : Eşya Hukuku dersinin amacı, lisans düzeyindeki öğrencilerin esas olarak Medeni Kanunumuzun Dördüncü Kitabında yer alan ve kişilerin eşyalar üzerindeki hâkimiyet ilişkilerini düzenleyen Medeni Hukuk kısmı olan Eşya Hukukunun, kavramları ve ilkeleri hakkında öğretilen görüşler ve yargısal içtihatlardan da yararlanılarak bilgilendirilmesidir. Eşya Hukuku dersinde öncelikle Eşya Hukukunun temel konusunu oluşturan ve kişilere eşyalar üzerinde hâkimiyet hakkı sağlayan “aynı hak” kavramı ve ilkeleri anlatıldıktan sonra, kişilerin eşya üzerindeki hâkimiyetinin fiili bir hâkimiyet olarak ortaya çıktığı “zilyetlik” kavramı ele alınacaktır. Bu konuları takiben, taşınmazların toplum için taşıdığı büyük önem dolayısıyla, taşınmazlar üzerindeki aynı haklara aleniyet kazandırmak amacıyla olan “Tapu Sicili” müessesesi anlatılacaktır. Sonrasında ise Eşya Hukukunun temel konusunu oluşturan “aynı hakların” çeşitleri olan Mülkiyet Hakkı ve Sınırlı Aynı Haklar konularına ayrıntılı olarak değinilecektir.

Medeni Usul Hukuku

Medeni Usul Hukuku, kişilerin maddi hukuktan kaynaklanan subjektif haklarının talep edilmesi ve korunmasına hizmet eden bir alan olup, 3. sınıfta öğrencilere özel hukuktan kaynaklanan bu subjektif haklarının ihlali halinde bu haklara ilişkin bulunabileceği koruma, yerine getirilme ya da tazmin taleplerinin nasıl talep edileceği ve bu yolla medeni usul hukukunun varmak istediği genel barışın sağlanması ve taraflar arasındaki uyuşmazlıkların çözülmesi işlenmektedir.

Medeni usul hukukunun bu kapsamı çerçevesinde, medeni hukuka ilişkin uyuşmazlıklarda uyuşmazlığın çözümüne ilişkin başvurulacak yargı organları, görevli-yetkili mahkemeler,

yargılamaya ilişkin genel ilkeler, dava türleri, davanın açılması, tahkikât aşaması ve bu aşamada taraf ve mahkeme usûl işlemleri, yargılamada ispat faaliyeti, ispat yükü, deliller ve hüküm aşaması ilk derece mahkemesinde görülecek yargılamaya ilişkin olarak işlenmektedir.

İlk derece mahkemesinde görülecek davalara ilişkin bu bilgilerin verilmesinden sonra ise, bunu istinaf kanun yolu ile yapılan değişikliklerin işlendiği kanun yolları, özel yargılama usûlleri, geçici hukuki koruma olarak ihtiyatî tedbir yargılaması ve tahkim konusu izlenmektedir.

Belirtilen bu hususlar kapsamında öğrencilerin özel hukuka ilişkin öğrendikleri bilgiler, talep ve takip edebilme şeklinde yapılandırılmaktadır. Sübjektif hak iddiasının, hangi mahkemede, nasıl talep edileceği ve bunun için yargılamada dikkat edilmesi gereken noktalar, tarafların neleri yapıp neleri yapamayacağı gibi hususlar ve yargılama sonunda verilecek kararın kesinleşmesinin öğretilmesi ile medeni usul hukuku dersinin amacına ulaşılmış olunacaktır.

Borçlar Özel Hukuku

Ders İçeriği : Teorik derslerde, isimli (tipik) sözleşmeler ve isimsiz (atipik) sözleşmeler hakkında, öğreti ve uygulama ile Türk Borçlar Kanunu Tasarısı göz önünde tutularak bilgiler verilmekte ve değerlendirmeler yapılmaktadır. Önce, sözleşme özgürlüğü ilkesi çerçevesinde kurulan isimsiz sözleşmeler (kendisine özgü yapısı olan sözleşmeler, karma sözleşmeler ve birleşik sözleşmeler) ele alınmakta, her birinin uygulamada en sık karşılaşılan örnekleri üzerinde durulmaktadır.

Borçlar Kanunumuzun ikinci kısmında düzenlenen ve aşağıda belirtilen özel borç ilişkileri incelenmektedir.

- Satım sözleşmesi (BK.m.182-231), trampa sözleşmesi (BK.m.232-233), bağışlama sözleşmesi (BKm.234-247);
- Kira sözleşmesi (âdi kira ve hâsılât kirası) (BK.m.248-298), âriyet sözleşmesi (BK m. 299 – 305), karz sözleşmesi (BK m. 306-312);
- Hizmet sözleşmesi (BK m. 313-354), istisna (eser) sözleşmesi (BK.m.355-371), vekâlet sözleşmesi (BK.m.386-398), vekâletsiz iş görme (BK.m.410-415), havale (BK m. 457-462);
- Vedia sözleşmesi ve bazı çeşitleri (BK.m.463-482);
- Kefalet sözleşmesi (BK.m.483-503);
- Ölüncüye kadar bakma sözleşmesi (BK.m.511-519), kaydı hayat ile irat sözleşmesi (BK.m. 507-510).

Dersin Amacı : Borçlar hukukunun, özel hukukun en temel bölümlerinden birini oluşturması nedeniyle, öğrencilerin özel borç ilişkileri hakkında, lisans düzeyinde, bilgi edinmeleri ve özellikle kanun hükümlerini, öğreti ve uygulama ışığında yorumlama becerisini kazanmaları amaçlanmaktadır.

Ceza Özel Hukuku

Ders İçeriği : Ders, Hukuk Fakültesinde 3. Sınıf senelik programda zorunlu ders olarak verilmektedir. Dersin içeriğini genel olarak Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen suç tipleri oluşturur. Ders kapsamında Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen suçların tamamı değil sadece uygulaması çok fazla olan suçlar ele alınmaktadır. Bu kapsamda örneğin Uluslararası Suçlar, Hayata Karşı Suçlar, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, Malvarlığına Karşı Suçlar, Hürriyete Karşı Suçlar, Şerefe Karşı Suçlar, Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, Kamu Güvenine Karşı Suçlar, Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar, Adliyeye Karşı Suçlar detaylı olarak incelenmektedir.

Dersin temel kaynağını Türk Ceza Kanununun Özel Hükümler kısmı oluşturmaktadır.

Dersin Amacı : Dersin amacı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan suçların neler olduğunu ve bu suçların unsurlarını, özel görünüş şekillerini, fail ve mağdurunun kimler olabileceğini, bu suçlarla korunmak istenen hukuki yararların neler olduğunu araştırmaktır.

Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku

Ticaret Hukuku I içinde iki temel ders yer almaktadır. Bunlar "Ticari İşletme Hukuku" ve "Ortaklıklar Hukuku"dur.

Ders İçeriği :

I. Ticari İşletme Hukuku : Ticari işletmenin tanımı, yapısı ve hukukî niteliği, ticari işletmede merkez ve şube kavramları, ticari işletmenin devri ve rehni; ticari iş kavramı, ticari iş sayılmaya bağlanan sonuçlar, özellikle müteselsil sorumluluk ve ticari işlerde faiz, ticari işe uygulanan hükümler ve bunların sırası; ticari yargı, ticari sayılan davaların belirlenmesi ve bu bağlamda mutlak

ve nisbi ticari davalar; tacir ve tacir olmanın hükümleri, tacir sıfatının kazanılması ve kaybı, tacir olmanın hüküm ve sonuçları; tacir yardımcıları, bağımlı yardımcıları (ticari mümessil, ticari vekil ve seyyar tüccar memuru), bağımsız yardımcıları (ticari işler tellalı, acente, komisyoncu); ticaret sicili, sicile kaydı gereken hususlar, sicil işlemleri, sicil memurunun inceleme görevi, sicile tescil ve ilan, tescil ve ilanın etkisi; gerçek ve tüzel kişilerde ticaret unvanı, bunun tescili, kullanılması ve korunması; işletme adı; marka, markanın tanımı ve türleri, markanın tescili, marka sahibinin hakları ve yükümlülükleri, marka ile ilgili hukukî işlemler, markanın hükümsüzlüğü ve marka hakkının sona ermesi, marka hakkının korunması; haksız rekabet, tanımı ve unsurları, başlıca haksız rekabet halleri (Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen haller), haksız rekabetin sonuçları; ticari defterler, defter tutma yükümüne tabi olanlar, tutulması zorunlu olan ticari defterler, ihtiyari defterler, defter ve belgelerin saklanması, ticari defterlerin ispat fonksiyonu; cari hesap, cari hesap sözleşmesinin işleyişi ve yükümleri, cari hesabın sona ermesi, cari hesapta zaman aşımı.

II. Ortaklıklar Hukuku : Ortaklık kavramı ve tarihi gelişimi; Türk hukuk sisteminde ortaklıklar ve bunların tasnifleri; ortaklık ilişkisinde unsurlar; adi ortaklık, kuruluşu, ortaklar arasındaki ilişkiler, ortakların üçüncü kişilerle ilişkileri, ortaklığın sona erme halleri ve tasfiyesi; ticaret şirketlerine ilişkin genel hükümler, tüzel kişilikler ve ehliyet, ortakların sermaye payı yükümü, ortakların şahsi alacaklılarının durumu, ticaret ortaklıklarında birleşme, bunun türleri ve usulü, ticaret ortaklıklarında tip değiştirme, bunun çeşitleri ve usulü; kolektif ortaklıklar, ortaklığın unsurları ve tanımı, kolektif ortaklığın kuruluş safhaları, kuruluş işlemlerinde eksiklikler, ortaklar arası ilişkiler, mali ilişkiler (sermaye koyma borcu, kâr ve zarara katılma, tasfiye payı), şahsi ilişkiler, dış ilişki, kolektif ortaklığın üçüncü kişilerle ilişkileri ve ortakların sorumluluğu, ortaklar arasında değişiklikler ve bunun hukukî sonuçları, kolektif ortaklığın sona ermesi ve tasfiyesi; komandit ortaklıklar; anonim ortaklık, anonim ortaklık kavramı, tarihi gelişimi, anonim ortaklıklara hâkim olan ilkeler, anonim ortaklıkların çeşitleri, anonim ortaklığın kuruluşu, anonim ortaklığın işleyişi, organlar ve organlar arası ilişkiler, organlar arası yetki bölüşümü, yönetim kurulu, yönetim kurulunun görev ve yetkileri, yönetim kurulu üyelerinin hukukî durumu, yönetim kurulu üyeliği sıfatının kazanılması ve kaybedilmesi, yönetim kurulu üyelerinin yükümlülükleri ve sorumluluğu; anonim ortaklıklarda denetleme, denetçiler, bunların hak, görev ve sorumlulukları, dış denetleme; genel kurul, genel kurulun yetkileri, genel kurulun toplantıya çağırılması, genel kurulun toplanması, genel kurul kararlarının hükümleri ve sakatlık halleri; anonim ortaklıklarda bireysel, müktesep ve azlık hakları, pay kavramı, pay türleri, pay sahipliği sıfatının kazanılması, pay sahipliğinin yitirilmesi, pay sahibinin borcu ve yükümleri, hisse senetleri, hisse senetlerinin türleri, hamiline yazılı hisse senetleri, nama yazılı hisse senetleri ve bununla bağlantılı olarak bağlı nama yazılı hisse senetleri, intifa senetleri, tahviller, esas sözleşme değişiklikleri, esas sözleşmede özel değişiklikler, esas sermayenin artırılması, esas sermayenin azaltılması, anonim ortaklık hesapları, anonim ortaklığın bilânçosu ve yedek akçeler, anonim ortaklığın sona erme ve tasfiyesi; limited ortaklıklar, tanımı ve nitelikleri, kuruluşu, ortakların hukukî durumu, limited ortaklığın örgütü (genel kurul, yönetim ve temsil, denetim), ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi, ortaklığın sona ermesi ve tasfiyesi.

Dersin Amacı : İnsanın olduğu her yerde "ticaret" de olmuştur. Ticaret yollarının üstünde olan şehirler zenginleşmiş, hatta onları egemenlik altına almak isteyen devletler amansız savaflara girmiştir. Ancak tüm bunların ötesinde ticaret devam etmiştir. Üretim yöntemleri geliştikçe, "ticaret", sadece arz edenden talep edene doğru mal akışına "aracılık" eden bir değişim faaliyeti olmaktan çıkmış; hammadde de dâhil olmak üzere çeşitli malların değişik teknik ve araçlarla işlenerek yeni ve değerli ürünler meydana getirilmesini kapsayan çok geniş bir anlama kavuşmuştur. Ticaret ile uğraşan kimseler "tacir", "tüccar" gibi ayrı sıfatlar ile anılmış ve bunlar ticari hayatın gerektirdiği "güven" ve "sürat" temelinde ilişkilere girmişlerdir. İşte ticari işletme hukuku "ticari işletme" kavramı etrafında şekillenen ve "ticari hayat"ın gereklerine özgü kuralları ve ilişkileri değerlendiren bir ders olarak fakültemizin üçüncü sınıfında aktarılmaktadır. Böylelikle alelade hukukî ilişkilerin ticarî ilişkilerden farkı ve onların tâbi olduğu kuralların yapısı lisans düzeyinde ortaya konulmaktadır.

Ortaklıklar hukuku ise, Ticaret Hukuku I içinde anlatılan diğer bir derstir. Ortaklık yapay bir kavram değildir. Eskiden beri insanlar bir arada yaşama gereksinimi hissetmişlerdir. Dilimizde "bir elin nesi var, iki elin sesi var", "birlikten kuvvet doğar" gibi sayısız atasözü ve deyim yer almaktadır. Bunlar, insanın doğasında bulunan bir amaç uğrunda birleşme eğiliminin dilimize yansımalarıdır. Kişiler değişik sebeplerle tek başına yapamadıkları birçok şeyi, bir araya gelerek yapabilmektedir. Bu bir araya gelme bazen kişi temelli bazen de sermaye temelli olabilir. Müşterek bir amaç doğrultusunda güçlerini birleştiren insanlar, bu bir araya geliş içerisinde belli bir organizasyon kurar ve amaçları uğrunda çalışırlar. Birleşme çoğunlukla iktisadî bir amaç doğrultusunda şekillenir. İşte dersin temelini oluşturan "ortaklık sözleşmesi" kavramı en genel anlamda, kişilerin ortak bir amaca ulaşmak için bir araya geldikleri, sermaye getirdikleri ve bu amaca ulaşmak için çalışmayı yükümlendikleri bir sözleşmeyi ifade etmektedir. Ortaklık kavramı ticaret hayatında ve günlük hayatımızda o kadar geniş bir alana yayılmıştır ki, ikramiye kazanıp bunu paylaşmayı umut eden üç arkadaşın bir piyango bileti satın almasından, devasa bir barajın inşaatını beş anonim ortaklığın üstlenmesine kadar her yerde kendini gösterebilmektedir. İşte bu geniş uygulamasından dolayı ortaklıklar hukuku fakültemizin üçüncü sınıfında geniş bir zaman dilimi içerisinde ele alınmaktadır.

Bu süreçte öncelikle "ortaklık" kavramı ele alınmakta ve adi ortaklıktan, ticaret ortaklıklarına kadar geniş bir yelpazede ortaklığın kurulması, işleyişi ve sona ermesi incelenmektedir.

Vergi Hukuku

Kamu hizmetlerinin finansmanında çeşitli kaynaklardan elde edilen kamu gelirlerinden yararlanılmaktadır. Günümüzde kamu harcamaları, kamu hizmeti gören devletin lehine olarak kanundan doğan bir alacak hakkı olarak nitelendirilen vergilerle finanse edilmektedir. Vergi, alacaklısı devletin egemenlik gücüne dayanarak piyasa ekonomisinden sağladığı bir değer olduğu için, bu konudaki yükümlü-devlet ilişkileri kamu hukuku ilişkisi niteliğindedir. Kamu hukuku ilişkisi olması dolayısıyla yükümlü ile devlet arasındaki ilişkiler bazı özellikler arz etmektedir. Kamu hukuku ilişkisi olmasının yanında, vergiyi doğuran olayların büyük çoğunluğunun özel hukuk ilişkisi olması dolayısıyla vergi hukukunun özel hukuk dalları ile de yakın ilişkileri bulunmaktadır. Bu çerçevede, vergi hukuku dersinde aşağıda konular incelenmektedir.

- Giriş (Vergi hukukunun tanımı, hukuk sistemi içindeki yeri, kamu hukuku ve özel hukuk dalları ile ilişkisi vb.)
- Vergi Hukukunun Kaynakları (Bağlayıcı-Bağlayıcı olmayan kaynaklar)
- Vergi Kanunlarının Uygulanması (Yer ve zaman bakımından)
- Vergi Hukukunda Yorum (Vergi kanunlarının anlam bakımından uygulanması)
- Vergi Ödevi (Vergi yükümlülüğü ve vergi sorumluluğu)
- Vergilendirme İşlemleri (Tarh-tebliğ-tahakkuk-tahsil)
- Vergi İdaresinin Yükümlülükleri Denetleme Yolları
- Vergi Hukukunda Süreler
- Vergi Yükümlülerinin Ödevleri
- Vergi Borcunu Sona Erdiren Nedenler
- Vergi Ceza Hukuku (Vergi suç ve cezaları, vergi suçluluğunu ve vergi cezalarını sona erdiren nedenler)
- Kamu İcra Hukuku (Kamu alacaklarının cebri tahsil süreci, 6183 Sayılı Kanun)
- Vergi sorunlarının İdari Aşamada Çözüm Yolları
- Vergi Yargılaması Hukuku

Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi

Ders İçeriği : *Giriş (Genel Kavramlar ve Tanımlar):* Felsefe, Bilim, Felsefenin İnceleme Alanları (Varlık, Bilgi ve Değer), Bilimsel Bilgi, Hukuk Felsefesi, Hukuk Tarihi, Hukuk Sosyolojisi, Dogmatik Hukuk, Ahlâk ve Hukuk İlişkisi;

Hukuk Felsefesi Tarihindeki Okullar: Doğal Hukuk Anlayışı (Sofistler, Sokrates, Platon, Aristoteles, Epiküros, Zenon, Cicero, Thomas Aquinas, Augustine, Farabi, Hobbes, Locke, Rousseau, Kant); Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen, Hart); Tarihçi Hukuk Okulu (Savigny); Faydacı ve Sosyal Faydacı Hukuk Yaklaşımı (Hume, Bentham, Mill, Jhering); Felsefî İdealizm (Hegel); Hukukî Realizm (Amerikan Pragmatik Yaklaşımı ve İskandinav Realizmi); Fenomenolojik Hukuk Anlayışı (Husserl), Marksist Hukuk Anlayışı (Marx) Modern Hukuk Felsefecileri (Dworkin, Rawls, Nozick, Habermas)

Hukuk Sosyolojisi: Genel Sosyoloji (Kavram ve Tanımlar), Hukukun Sosyal Olgu Olarak Kavranışı, Comte, Durkheim, Duguit, İbn Haldun, Montesquieu, Weber, Gurvitch.

Dersin Amacı : Hukuk felsefesi ve Sosyolojisi dersi, fakülte müfredatındaki diğer derslerden farklı bir yapı ve önem arz etmektedir. Bütün dünyadaki hukuk eğitiminde olduğu gibi bizde de hukuk eğitimin önemli bir bölümü, mevcut (pozitif) hukukun öğretilmesine ayrılmıştır; fakültelerin meslekî bilgi kazandırmak nosyonu düşünüldüğünde bu tabiidir. Ancak hukuk fakültesi yalnızca hukuku uygulayacak ve tutarlı bir sistem oluşturmak adına onu yorumlayacak teknikerler yetiştirmek durumunda değildir. Bunun yanında ve belki daha da önemli olarak hukuk fakültelerinin, muhakeme, mantık, hukuk kültürü, toplumsal birikim, dil, yorum vs. gibi hukukun aslını anlayabilecek ve dahası toplumsal düzeni sağlayacak hukuku üretecek hukukçular yetiştirmek vazifesi vardır. Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi dersi bu bakımdan, hukuk teknikerliğinden hukuk bilginliğine geçişin ilk aşaması olarak görülmelidir.

Tüketici Hukuku

Ders İçeriği : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun amacı, kapsamı, Kanunda yer alan tanımlar; Tüketici işlemlerinde tüketicinin korunması ve aydınlatılması: Ayıplı mal, Sözleşmedeki

haksız şartlar, taksitle satış, kampanyalı satışlar, kapıdan satışlar, mesafeli sözleşmeler, tüketici kredisi, kredi kartları, garanti belgesi; Tüketici Kuruluşları: Tüketici Konseyi, Tüketici Sorunları Hakem Heyeti; Yargılamaya ve Cezaya ilişki hükümler.

Dersin Amacı : Bu dersin amacı, öğrencileri, tüketicinin korunması ve bu konudaki mevzuat hakkında bilgilendirmektir. Bu derste, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun anlamında Tüketici, Satıcı-Sağlayıcı ve İmalatçı-Üreticinin kimler olabileceği açıklandıktan sonra, öğrenciler tüketicinin bu kanun kapsamında haklarının neler olduğu, istenmeyen bir durumla karşılaşan tüketicinin başvurabileceği merciler konusunda bilgilendirilmektedir.

İnfaz Hukuku

Ders, Hukuk Fakültesinde 3. Sınıf ikinci yarıyıl seçmiş dersi olarak verilmektedir. Ders kapsamında kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmünü bağlı olarak kişilere uygulanan yaptırımların ne şekilde infaz edileceği incelenir. Bu kapsamda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, müebbet hapis cezası, hapis cezası, adli para cezası ve güvenlik tedbirleri incelenir. Ayrıca ders içeriğinde Türkiye’de yer alan infaz kurumları hakkında detaylı bilgiler verilir.

Dersin temel kaynağını Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun oluşturmaktadır.

Noterlik Hukuku

Dersin Amacı : Medenî Usûl Hukukumuzun bir parçası olan Noterlik Hukuku dersi, uygulamada yer alacak olan meslektaşlarımızın iş hayatlarında, günlük işlemlerini gerçekleştirirken birçok kez karşı karşıya gelecekleri Noterlik işlemleri hakkında yeterli derecede bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Bunun yanı sıra, ders, Noterlik mesleğini seçecek olan öğrencilerin meslekî hayatları açısından da bilgilendirici bir nitelik arz etmektedir.

Dersin İçeriği : Noterlik ve Noterlik Kavramları; Hukuk Sistemimizde Noterlik Hukuku; Noterliklerin Kurulması, Mesleğe Giriş ve Sona Erme; Noterlerin Hak ve Yükümlülükleri İle Gelir ve Giderleri; Noterlik Kuruluşları ve İşleyişleri; Noter İşlemleri; Noterlerin Sorumluluğu ve Denetimi; Noterlik Mevzuatı; İşlem Formülleri

Avrupa Birliği Hukuku

Ders İçeriği : *Avrupa'nın Bütünleşmesi Sürecindeki Aşamalar:* Ekonomik Bütünleşme Modelleri, Schuman Planı, Avrupa Topluluklarının Kurulması, Maastricht Andlaşması, Avrupa Birliği'nin Kurulması, Amsterdam Andlaşması, Nice Andlaşması, Avrupa Anayasası Taslağı; *Topluluk Hukukunun Temel Doktrinleri:* Topluluk Hukukunun Birliği, Özerkliği, Üstünlüğü, Doğrudan Etkisi, Doğrudan Uygulanması; *Topluluk Hukukunun Kaynakları:* Uluslararası Andlaşmalar, Tüzük, Yönerge, Karar, Tavsiye, Görüş; *Avrupa Topluluklarının Kurumsal Yapısı:* Avrupa Parlamentosu, Konsey, Komisyon, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı, Sayıştay; *Türkiye- AB İlişkileri:* Ortaklık Anlaşması, Katma Protokol, Ortaklık Konseyi Kararları, Gümrük Birliği, 1999 Helsinki Zirvesi- Adaylık Süreci, Müzakere Süreci

Dersin Amacı : Bu derste, Topluluğun kuruluşu, kurucu andlaşmaların tarihçesi ve zaman içinde andlaşmalarda yapılan değişikliklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Topluluk hukukunun uluslararası niteliğini belirleyen doğrudan uygulanma, doğrudan etki, özerklik, öncelik, ikincillik, oranlılık gibi prensipler açıklandıktan sonra, Topluluk hukuku kaynakları olarak birincil ve ikincil kurallarının özellikleri ve bağlayıcılıkları incelenmektedir. Topluluk kurumlarının oluşumuna, yetki ve görevlerine, Avrupa Konseyi, Komisyon, Avrupa Parlamentosunun kurumsal denge prensibi esasına dayalı mevzuat yaratma yetkisine ve işbölümüne ilişkin açıklamalara da dersimizde yer verilmektedir. Ayrıca Avrupa Toplulukları Adalet Divanının ve İlk Derece Mahkemesinin yargılama yetkileri ele alınmaktadır. Her bir konuda Anayasa taslağının konuyla ilgili getirdiği değişiklikler ve birinci, ikinci, üçüncü sütunları birleştirmek suretiyle kurduğu yeni yapı değerlendirilmektedir. Dersimizin son bölümü, AT- Türkiye ilişkilerinin hukuki dayanağına ve ATAD'ın Türkiye ile ilgili kararlarına ayrılmıştır. Avrupa Birliği hukukunun incelenmesi suretiyle, ortaklık ilişkisinin ve üyelik sürecinin Türk hukuku üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Envanter Bilanço

Dersin Amacı: Envanter Bilanço dersinin amacı, muhasebede dönem sonu işlemleri ve uygulamalarını irdelemek, finansal tabloları düzenlenmesini sağlamaktır.

Dersin İçeriği: Envanter Bilanço dersi; muhasebe hukuku çerçevesinde, envanter, amacı, kapsamı, türleri, envanter işlemlerinin önemi, değerlendirme kavramı, değerlendirme ölçüleri ve yöntemleri, finansal tabloların düzenlenmesini sağlayan temel düzeyde dönem sonu işlemleri ve uygulamaları konularını kapsamaktadır.

Vergi Ceza Hukuku

Dersin Amacı : Vergi hukuku ilişkisi, devlet ile kişiler arasında kurulan bir kamu hukuku ilişkisidir. Bu ilişkinin düzenlenmesi amacıyla kurulan kurallara uyulması gerekmektedir. Bu itibarla, vergi ödevleri kanunlarda belirtilen kurallara uygun olarak yerine getirilmelidir. Ancak, vergi yükümlü ve/ya da sorumlularının bazı hallerde vergi ödevleri konusunda bilerek veya bilmeyerek, isteyerek veya istemeyerek kanunlara aykırı davrandıkları bilinmektedir. Hukuka aykırı davranışlar niteliklerine bağlı olarak farklı vergi suçlarını oluşturmakta ve bu suçlara farklı nitelikte cezalar uygulanmaktadır. Vergi hukukunun vergi kanunlarına aykırı davranışlara ve bunlara ilişkin cezalara ilişkin bölümüne "vergi ceza hukuku" adı verilmektedir. Derste, vergi suç ve cezalarına ilişkin pozitif hukukta yer alan düzenlemelerin aktarılması yanında, vergi ödeme bilincinin yerleşmesi açısından bireysel ve toplumsal olarak yapılması gerekenler hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi hedeflenmektedir.

Ders İçeriği : Bu çerçevede, vergi ceza hukuku dersi kapsamında aşağıdaki konular işlenmekte ve değerlendirilmektedir:

- 1) Vergi Cezalarının Hukukî Niteliği
- 2) Vergi Suçlarının ve Cezalarının Çeşitleri
  - a) Mali Nitelikli (Kabahat Niteliğindeki) Suçlar ve Cezalar
    - aa) Vergi Ziyayı Suçu ve Cezası
    - bb) Genel Usulsüzlük Suçları ve Cezaları
    - cc) Özel Usulsüzlük Suçları ve Cezaları
  - b) Ceza Hukuku Anlamında Suç ve Cezalar
    - aa) Kaçakçılık Suçları ve Cezaları
    - bb) Vergi Mahremiyetinin İhlâli Suçu
    - cc) Kamu Görevlilerinin Yükümlülerin Özel İşlerini Yapması Suçu
- 3) Vergi Cezalarının Uygulanacağı Kişiler
- 4) Vergi Suç ve Cezalarına İlişkin Genel Kurallar
  - a) İştirak (Katılma)
  - b) Tekerrür
  - c) İçtima (Birleşme)
- 5) Vergi Cezalarının Uygulanması
- 6) Vergi Suçluluğunun ve Vergi Cezalarının Kalkması
  - a) Vergi Suçluluğunu Kaldıran Nedenler
  - b) Vergi Cezalarını Sona Erdiren Nedenler

İnşaat Hukuku

Dersin Amacı : İnşaat müteahhidi ile iş sahibi arasında yapılan inşaat sözleşmesinin kuruluşu, müteahhidin borçları ve hakları, iş sahibinin borçları ve hakları, inşaat sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermeye bağlanan hukuki sonuçlar, mimar ile iş sahibi ve müteahhit arasındaki hukuki ilişkiler, iş sahibi ile alt müteahhitler arasındaki hukuki ilişkiler, kat karşılığı inşaat sözleşmelerindeki özellikler, inşaat işine katılanların hukuki sorumlulukların incelenmesi amaçlanmaktadır.

Dersin İçeriği: İnşaat sözleşmesi kavramı ve türleri, İnşaat sözleşmesinde taraflar ve hukuki konuları, İnşaat sözleşmesinde tarafların hak ve borçları, İnşaat sözleşmesinde bedel, İnşaat sözleşmesinde teslim, İnşaat sözleşmesinde ayıptan sorumluluk, İnşaat sözleşmesinde ayıptan doğan haklar, İnşaat sözleşmesinde, üçüncü kişilerin hukuki durumu, İnşaat sözleşmesinde temerrüdün koşulları, İnşaat sözleşmesinde temerrütten doğan haklar, Kat karşılığı inşaat sözleşmesinin temel özellikleri, Kat karşılığı inşaat sözleşmesinin sona ermesi.

İmar Hukuku

Dersin Amacı : İmar Hukukunun kavramsal ve kurumsal olarak tanıtmak, İmar Hukukunun ilke ve kurallarını öğretmek ve uygulanmasını örneklerle göstermektir.

Ders İçeriği : İmar hukuku kavramı, İmar Hukukunun kaynakları, İmar planı türleri, İmar planlarının hazırlanması, İmar planlarının değiştirilmesi, İmar planları yapılıma usulü, İmar planlarının uygulanması, Koruma amaçlı imar planları, İmar para cezaları, Yıkım, Düzenleme ortaklık payı uygulaması- Kiyılarda planlama, İmar kararları ve yargısal denetim konuları yer almaktadır.

İnfaz Hukuku

Ders İÇeriği : Ders, Hukuk Fakültesinde 3. Sınıf ikinci yarıyıl seçmeli dersi olarak verilmektedir. Ders kapsamında kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmünü bağlı olarak kişilere uygulanan yaptırımların ne şekilde infaz edileceği incelenir. Bu kapsamda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, müebbet hapis cezası, hapis cezası, adli para cezası ve güvenlik tedbirleri incelenir. Ayrıca ders içeriğinde Türkiye’de yer alan infaz kurumları hakkında detaylı bilgiler verilir.

Dersin temel kaynağını Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun oluşturmaktadır.

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku

Dersin Amacı : Fikri mülkiyet kavramının kapsamının belirlenmesi, eser sahiplerinin fikri haklarının maddi ve manevi anlamda nasıl korunduğunun öğrenilmesi; marka, patent ve endüstriyel tasarım kavramlarının anlamı, bunların diğer benzer kavramlardan farklılıkları, korunmalarının kapsamı ve bu haklara tecavüz halinde gerçekleşecek olan hukuki telif çarelerinin özümsemesi.

Dersin İçeriği : Fakültemizin üçüncü sınıfında okutulan bu seçmeli derste, eser kavramı, marka, patent, endüstriyel tasarım, coğrafi işaretler vb. fikri ve sınai haklar ve bu haklardan kaynaklanan uyuşmazlıklar ele alınmaktadır.

Mesleki Yabancı Dil (İNGİLİZCE)

Dersin Amacı : İngilizce temel hukuk terimleri ile Hukuk İngilizcesinde kullanılan ifade biçimleri hakkında genel bilgilerin verilmesini amaçlamaktadır.

Dersin İçeriği : Bu derste, özel hukukta geçerli temel hukuk ilkelerine ilişkin İngilizce kavramlar, Borçlar, Şirketler, Aile, Eşya, Miras, Fikri Mülkiyet, Deniz Ticareti Hukuku vb. özel hukuk alanlarındaki temel kavramların İngilizce karşılıkları işlenmektedir.

Mesleki Yabancı Dil (ALMANCA)

Dersin amacı

Dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler, alman dilinde hukuk alanında temel bilgiler öğrenmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde borçlar özel hukuku, ticaret hukuku medeni usul hukuku, ceza özel hukuku ile vergi hukuku ile ilgili temel kavramlara ilişkin hukuki terimleri öğrenerek, bu konularda var olan metinlere aşinalık kazandırılmak istenmektedir.

Ders içeriği

Mesleki almanca dersi, belirli bir seviyede almanca bilgisine sahip öğrencilerin uluslararası hukuk alanında almanca iletişim kurmaları için öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeye yönelik olarak verilecektir. Ders içeriği öğrencilerin günlük çalışma hayatlarında karşılaşılabilecekleri benzer metinler, alıştırmalar ve konulardan oluşmaktadır. Derste kullanılan metinlerin içeriği hukukun değişik dallarına ilişkin olmakta; bu kapsamda üçüncü sınıf dersleri ile paralel olarak borçlar özel hukuku, medeni usul hukuku, ticaret hukuku, ceza özel hukuku ile vergi hukuku ilgili temel kavramlarına giriş konularını kapsamaktadır.

Parlamento Hukuku

Dersin Amacı : Dersin amacı esas olarak öğrenciye parlamentoların ortaya çıkış sebeplerinin öğretilmesi ve kuvvetler ayrılığı ile milli egemenlik – halk egemenliği ilkelerinin hayata geçirilmesinde parlamentoların üstlendikleri rollerin ve işlevlerin kavratılabilmesidir. Ayrıca öğrenci bu dersi alarak karşılaştırmalı ve ulusal örnekler ışığında parlamentoların işleyişi ve yasa yapma süreçleri hakkında bilgi sahibi olabilecektir.

Dersin İçeriği : Bu derste esas olarak parlamento kavramı, parlamentoların ortaya çıkış nedenleri, parlamentonun üstünlüğü ilkesi ve bunun siyasi kurumlara yansımaları, ülkemizde ve karşılaştırmalı hukukta benimsenen parlamento rejimleri, parlamentoların çalışma şekilleri ile yasa yapma süreçleri ve Türk Parlamento Hukuku’nun kaynakları

Medya Ceza Hukuku

Dersin İçeriği : Günümüzde medyanın toplum hayatında sahip olduğu rol dikkate alınarak, medyanın toplumdaki rolünün ve ceza hukuku anlamında sorumluluğunun ortaya konması bir zorunluluk arz etmektedir. Bu çerçevede medyanın gerçekleştirmiş olduğu eylemler bakımından ceza hukuku anlamında kimlerin sorumlu olduğunun ve sorumluluklarının boyutunun ne şekilde olacağını açıklanması açısından medya ceza hukuku dersi öğrencilerin mesleki yaşamlarında büyük yardımcı olacaktır.

4. SINIF

İcra-İflâs Hukuku

İcra İflâs Hukuku, Hukuk Fakültesi 4.sınıfta görülen bir ders olup, dersin amacı, alacaklının alacağını borçlunun rızası ile ödememesi halinde borçluya karşı devletin yetkili organlarına başvurarak alacağına kavuşmasının yolları öğretilmektedir. Bu yollar temelde iki ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar alacaklının alacağına yeter oranda borçlu mal varlığını takip ettiği cüzi icra ile alacaklının alacağı için borçlunun bütün malvarlığının tasfiyesini isteyerek yaptığı iflâs yoluyla takip yolu ya da borçlu ya da alacaklının borçlu malvarlığının tamamının tasfiyesini öngören doğrudan iflâs yoludur.

Dersin ilk kısımlarında İcra-İflâs hukuku temel bilgileri (organlar, şikâyet, icra harç ve giderleri, icra takibinin tarafları) genel giriş bilgisi olarak öğretilmektedir. Bu temel bilgilerin öğrenilmesi, icra takibinin sonraki aşamalarının öğrenilmesi ve tamamlanması açısından önemlidir. Temel bilgilerin öğretilmesi aşamasını cüzi icra takibinin yolları olan ilâmsız (genel haciz yoluyla takip, kambiyo senetlerine özgü haciz takip yolu ile takip ve kiralanmış taşınmazların tahliyesi), ilâmlı, rehlin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı veya ilâmsız takip yolları, bu takip yolları içinde karşılaşılabilecek olan müesseselerle (tebligat, süreler, ödeme-icra emri, ödeme emrine itiraz, menfi tespit ve istirdat davaları, haciz, mal beyanı, borcun taksitle ödenmesi hacizde istihkâk davaları) görülmesi izlenmektedir.

Bunu takiben ise külli icra hukuku adı altında iflâs hukuku işlenmektedir. İflâsa ilişkin olarak, iflâs teşkilatı, iflâs yolları (genel iflâs yoluyla takip ve kambiyo senetlerine özgü iflâs yoluyla takip), takipsiz iflâs, iflâsın ertelenmesi, iflâsın hukuki sonuçları, iflâsın tasfiyesi, kapatılması ve kaldırılması konuları işlenmektedir. Öğrenciler iflâs hususunda kimlerin iflâs edebileceğini, bunun sonuçlarını, iflâsın takipli ya da takipsiz yapılmasına göre iflâs kararı verilmesi ve bunun borçlu ile alacaklıları nasıl etkilediğini bu aşamada görmekteyiz. Özellikle kanunda son yapılan değişikliklerle getirilen yeni düzenlemelere (iflâsın ertelenmesi vs.) öğrencilerin dikkati çekilmektedir.

İcra iflâs hukukundaki diğer kurumlar (ihtiyati haciz, tasarrufun iptal davaları, konkordato ve konkordato türleri ile sermaye şirketlerinin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması) da dersin son aşamasında işlenerek öğrencilerin icra iflâs hukuku bilgileri tamamlanmaktadır.

Ceza Muhakemesi Hukuku

Ders İçeriği : Ders, Hukuk Fakültesinde 4. Sınıf senelik programda zorunlu ders olarak verilmektedir. Dersin içeriğini genel olarak, bir suç sonrası maddi gerçeğe ulaşabilmek için yapılan ve savcılık ile onun emrindeki kolluğun ön planda olduğu soruşturma aşaması ve ceza mahkemelerinde yapılan yargılama aşaması (kovuşturma) oluşturmaktadır.

Bu kapsamda Cumhuriyet Savcısının ve kolluğun suç işlendikten sonra suça ilişkin soruşturmada gerçekleştirmiş olduğu delil araştırmaları, yakalama ve tutuklama gibi koruma tedbirleri incelenmektedir. Ayrıca adliye teşkilatında içerisinde yer alan ceza mahkemelerinde yapılan yargılamanın tüm aşamaları bu ders kapsamında incelenmektedir.

Dersin temel kaynağını Ceza Muhakemesi Kanunu oluşturmaktadır.

Dersin Amacı : Dersin amacını işlenmiş olan bir suça ilişkin tüm şüphelerin ortadan kaldırılarak maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasında izlenmesi gereken süreci araştırmaktır. Ceza muhakemesinin maddi gerçeği ortaya çıkarırken temel hak ve özgürlükleri koruma, hem sanık hem de mağdur haklarını işlevsel kılma amacı dersinde bütününe hakim olmaktadır.

Deniz Ticareti Hukuku

Ders İçeriği : (I) Deniz Ticareti Hukukunun Kaynakları, (II) Gemi, (III)Donatan ve Donatma İştiraki, (IV) Gemi Adamları, (V) Navlun Sözleşmesi(1) Navlun Sözleşmesinin Tarafları ve İlgili Kişiler, (2) Navlun Sözleşmesinin Dış Ticaret Hukukunda Kullanılan Diğer Sözleşme Tipleriyle İlişkisi, (3) Navlun Sözleşmesinin İfası, (4) Konişmento, (5) Taşıyanın Sorumluluğu, (6) Taşıyanın Hakları, (VI) Deniz Yoluyla Yolcu Taşıma Sözleşmesi, (VII) Deniz Kazaları, (1) Çatma, (2) Müşterek Avarya, (3)Kurtarma Yardım, (4) Gemi ve Yük Alacaklısı Hakları.

Dersin Amacı : Denizciliğin ortaya koyduğu özellikler ve tehlikeler, en eski çağlardan beri genel hukuk kurallarından ayrı olarak ve denizciliğin niteliğine uygun olarak özel hukuk kaidelerinin doğmasına rol açmıştır. Bu itibarla, deniz ticareti hukuku denizde icra edilen her çeşit taşıma; seyahat ve seyrüsefer düzenini özel hukuk ilişkileri açısından yöneten hukuk kuralları bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır. D.E.Ü Hukuk Fakültesi'nin son senesinde okutulan bu ders ile öğrencilere deniz ticareti hukukunun temel kaynak; kavram ve kurumları öğretilmeye çalışılmaktadır. Bu çerçevede, deniz ticareti hukukunda ortaya çıkacak uyuşmazlık ve hukukî sorunların çözümünde öğrenciye bir yol haritası verilmektedir. Zira, bir hukuk dalının kaynak; kavram ve kurumlarını anlamış bir hukukçu o hukuk dalındaki dinamik değişimlere karşı her an tepki verecek durumdadır ve önüne gelen uyuşmazlıklarda kendini güvende hissedecektir. Diğer yandan, deniz ticareti

hukukun diğer hukuk dallarıyla yakın teması öğrenciye hukuk öğrenimi boyunca öğrendiği bilgileri bir kez daha tekrar etmek için büyük bir fırsat oluşturmaktadır. Deniz ticareti hukuku kişiler hukuku, eşya hukuku, borçlar hukuku, icra hukuku, ticaret ve hatta kamu hukukuyla yakın ilişkisi, öğrencinin hukuk nosyonunu dördüncü sınıfta bir kez daha sinamasına imkan vermektedir.

Kıymetli Evrak ve Sigorta Hukuku

Ticaret Hukuku II içerisinde "Özel Sigorta Hukuku" ve "Kıymetli Evrak Hukuku" dersleri ele alınmaktadır.

Ders İçeriği :

I. Özel Sigorta Hukuku : Sigorta kavramı, sigorta sözleşmelerinin çeşitli yönlerden sınıflandırılması, sigortanın önemi ve işlevleri, sigorta hukukunun kaynakları, zorunlu sigorta ve sigorta sözleşmesi akdetme yükümlülüğü, sigorta sözleşmesinin özellikleri, sigorta sözleşmesinin unsurları, sigortacı, sigorta ettiren ve sigortalı kavramları, sigorta bedeli, sigorta ücreti (prim), risk, menfaat ve sigortalanabilir menfaatler, sigorta belgeleri; sigorta sözleşmesinde tarafların yükümlülükleri, sigorta ettirenin yükümlülükleri, sigortacının yükümlülükleri, sigorta sözleşmesinin türleri, tazminat (zarar) sigortaları, hırsızlık sigortası, karadaki ve iç sulardaki taşıma rizikoları sebebiyle yapılan sigortalar, nakliyat sigortaları, yangın sigortası, denizcilik rizikolarına karşı sigortalar, hava rizikolarına karşı sigortalar, sorumluluk sigortası; meblağ sigortaları, hayat sigortası, internet ve sigorta, anonim ve limited şirketlerde yönetim kurulu ve müdürlerin sorumluluk sigortası, bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi, reasürans, sigorta sözleşmesinin sona ermesi, sigorta sözleşmelerinden doğan tazminat davalarında yetki, sigorta kurumları, sigorta ortaklıkları, sigorta aracıları (sigorta acenteleri, sigorta prodüktörleri, brokerlar, reasürans kurumları).

II. Kıymetli Evrak Hukuku : Kıymetli evrak kavramı, temel nitelikleri ve çeşitli bakımlardan sınırlandırılması, kıymetli evrak teorileri; nama, emre ve hamiline düzenlenen kıymetli evrakin özellikleri; kıymetli evrakin ziya ve iptali; kambiyo senetleri; poliçe, poliçenin şekil şartları, poliçenin kabulü, devri, aval, poliçenin ödenmesi, karşılık ve sebepsiz zenginleşme, zamanaşımı; bono (emre muharrer senet), şekil şartları, bonoya uygulanacak poliçe hükümleri, emre yazılı ödeme vaadi; çek, şekil şartları, devri, aval, ödeme, ödemedeki kaçınma halinde hamilin müracaat hakları, zamanaşımı, sahte ve tahrif edilmiş çek; Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamilinin Korunması Hakkındaki Kanun'un esasları ve özellikle karşılıksız çekte dair hükümler.

Dersin Amacı : "Yaşam, risklerle dolu olmasaydı, yaşam sayılmazdı". Hepimiz bir takım risklerle karşı karşıya kalırız. Bu, hayatın olağan bir yönüdür. Evde çıkan bir yangın, çalınan değerli bir eşya, umulmadık anda başımıza gelen bir kaza, bizi hiç beklemediğimiz ve altından güçlükle kalkabileceğimiz zararlara uğratabilir. Bu risklerin yarattığı gelecek kaygısı ve olası risklerin mali sonuçlarının yarattığı korku "sigorta" fikrini doğurmuştur. Günümüzde sigorta kavramı, o kadar genişlemiştir ki, dış ticaret ilişkilerinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bunun dışında can sigortaları gibi meblağ sigortalarıyla bireysel emeklilik sistemi de içinde bulunduğumuz günlerde yaygınlaşmıştır. Tüm bu risklere karşı akdedilen "sigorta sözleşmesi", sigorta hukuku dersinin konusunu oluşturmaktadır. Sigorta hukuku dersi içerisinde, sigorta sözleşmesinin tarafları, bunların yükümleri ve sonuçlarının genel olarak incelenmesinin yanı sıra, geniş uygulama bulan yangın sigortası, hırsızlık sigortası gibi özel sigorta türlerine de yer verilmektedir. Ticaret Hukuku II dersinin içinde geniş yer kaplayan alanlardan birisi de "kıymetli evrak hukuku"dur. Ticari hayatın gerektirdiği güven ve çabukluk esası, onun bazı yönleriyle genel hükümlerden ayrı olarak özel kurallara bağlanmasını mecburi hale getirmiştir. Söz konusu hususu çok net olarak yansıtan alanlardan birisi de "kıymetli evrak hukuku"dur. Hukukumuzda, ödeme kolaylığı ve güven esasından doğmuş olan, bir alacağa ilişkin hakları temsil eden alacak senetleri, sermaye payını içeren pay senetleri ve eşya üzerindeki hakları temsil eden emtia senetleri, özel olarak düzenlenmiştir. Bu senetler sayesinde hakların dolaşımı kolaylaşmış ve ticari hayatın çabukluğu sağlanmış olur. İşte kıymetli evrak hukuku dersi içinde "kıymetli evrak" kavramından başlayan ve bunların özel bazı türlerini içeren geniş bir içerik öğrencilere aktarılmaktadır. Kıymetli evrak hukukuna hâkim ilkelerin işlenmesinin ardından, özellikle kambiyo senetleri, poliçe, bono ve çek ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Medeni Hukuk (Miras Hukuku)

Ders İçeriği : Miras Hukuku dersinde içerik olarak, "Miras Hukuku Hakkında Genel Açıklamalar, Yasal Mirasçılar, Atanmış Mirasçılar (Şekli ve Maddi Anlamda Ölümüne Bağlı Tasarruflar, Ölümüne Bağlı Tasarrufların Yorumu ve İptali, Ölümüne Bağlı Tasarruflarda Tasarruf Serbestisinin Sınırları. Tenkis Davası), Mirasın Geçmesi, Kazanılması ve Paylaşılması." konuları yer almaktadır.

Dersin Amacı : Bu derste, bir kimsenin ölümü ile doğacak olan hukuki sonuçların neler olduğu üzerinde durulmaktadır. Kısaca hukuk düzeninin kişinin ölümüne bağladığı hukuki sonuçlar incelenmektedir. Miras hukuku dersinde öncelikle, miras hukukuna ait genel kavramlar açıklanmaktadır. Bu konuları takiben, kimlerin mirasçı olduğu ve terekeden hangi oranda paya sahip

oldukları konuları üzerinde durulmaktadır. Daha sonra, mirasbırakanın yapmış olduğu ölüme bağlı tasarruflar, bunların koşulları, geçerliliği konularına değinilmekte, son olarak mirasın kazanılması ve paylaşılması ile ilgili bilgiler verilmektedir.

İş Hukuku

Ders İçeriği : İş hukuku dersi bireysel iş hukuku ve toplu iş hukuku adı altında iki farklı başlık altında öğretilmektedir. Bireysel iş hukuku dersinin içeriğinde, genel olarak iş hukukunun konusu, niteliği, iş hukukunun hukuk sistemi içindeki yeri, iş hukukunun tarihsel gelişimi, iş hukukundaki düzenlemelerin özellikleri ve bu hukuki kaynaklar arasındaki ilişkiler, iş hukukunda başvurulan temel ilke ve düşünceler, uluslararası iş hukuku ve uluslararası iş hukuku örgütleri, iş hukuku ile ilgili devlet organları, yaptırımlar, iş hukukunun işçi-işveren- işveren vekili-alt işveren- işyeri-işletme gibi temel kavramları, 4857 sayılı İş Kanunu ve diğer iş kanunlarının kapsamı, iş sözleşmesinin özellikleri, iş sözleşmesinin tanımı-unsurları-nitelikleri-türleri, iş sözleşmesinde tarafların hak ve borçları, iş sözleşmesinin sona ermesi (iş sözleşmesinin fesih dışında sona ermesi, süreli fesih, iş güvencesi, haklı nedenle fesih), iş sözleşmesinin sona ermesinin sonuçları, işin düzenlenmesi, çalışma süreleri, dinlenme süreleri, iş sağlığı ve işçi güvenliği, iş yargısı incelenmektedir. Toplu iş hukukunun içeriğinde ise toplu iş hukukunun genel kavramları, toplu iş ilişkilerinin önemi, batıda ve ülkemizde tarihsel gelişme, sendika hakkı, sendika kavramı, sendika üyeliği ve kurucusu kavramları, sendika özgürlüğünün uluslararası ve ulusal normlarla korunması, sendika hakkına ilişkin ilkeler, sendika özgürlüğü, sendikal üyelik ve sendikal faaliyet güvencesi, işyeri sendika temsilcisinin güvencesi, sendika yöneticisinin güvencesi, sendikaların kuruluşu, kuruluş esasları ve usulü, sendikaların organları ve oluşturulmaları, sendika üyeliğinin kazanılması, üyelikten doğan hak ve borçlar, üyeliğinin sona ermesi, konfederasyon ve uluslararası kuruluş üyelik, sendikaların gelir ve giderleri, sendikaların denetimi, faaliyetin durdurulması ve sona ermesi, kamu görevlileri sendikaları, toplu iş sözleşmesi kavramı, toplu iş sözleşmesinin hukuki niteliği, özellikleri, tarihsel gelişimi, kapsamı, düzeyi, toplu iş sözleşmesi ehliyeti ve yetkisi, yetki tespiti usulü, toplu iş sözleşmesinin yapılması, toplu iş sözleşmesinde değişiklik yapılması, toplu iş sözleşmesinin hükümleri, toplu iş sözleşmesi ile iş sözleşmesi arasındaki ilişki, toplu iş sözleşmesinin yer ve kişi itibarıyla uygulanması, toplu iş sözleşmesinin yorumu, ifası, hükümsüzlüğü, toplu iş uyuşmazlıklarının barışçı yollarla çözümü (arabuluculuk, tahkim), toplu iş uyuşmazlıklarının mücadeleci yollarla çözümü (grev, lokavt), grev hakkı, grev kararı ve uygulanması, grevin sonuçları, grev hakkının kötüye kullanılması, grevin sona ermesi, yasadışı grev, lokavt kavramı, hukuki çerçevesi, lokavtın uygulanması ve sonuçları incelenmektedir.

Dersin Amacı : Bireysel iş hukukunun amacı; iş hukukunun tarihsel gelişimi içinde ortaya çıkış nedenlerini, iş hukukunun kendine özgü niteliklerini açıklayarak diğer hukuk dalları ile olan ilişkisini iş hukukunda temel olan ilkeler çerçevesinde yorumlama olanağı kazandırma amacı güdülmektedir. İş mevzuatındaki gelişmeler takip edilerek 4857 sayılı İş Kanununun kapsamındaki esnek çalışma türleri, temel iş hukuku kavramları, ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan iş hukukundaki değişiklikler hakkında bilgi verilmektedir. 4857 sayılı İş Kanunu incelenirken ayrıca Deniz İş Kanunu, Basın İş Kanunu gibi yasal düzenlemelerdeki hususlar da derste karşılaştırmalı olarak anlatılmaktadır. İş hukukunun temel kavramları, iş kanununun uygulanmasında ortaya çıkan sorunlar, işçinin korunması, işçilerin hakları, özellikle uygulamada önem taşıyan iş güvencesi hükümleri olarak isimlendirilen 4857 sayılı İş Kanununun 18. vd hükümlerinde yer alan işçinin işe iadesini düzenleyen hükümler hakkında öğrenciye yargı kararları ve doktrin görüşleri de dikkate alınarak bir alt yapı oluşturulması amaçlanmaktadır. İş sözleşmesinin sona ermesi halinde sona ermenin şekline göre doğacak sonuçların uygulamada önem taşıması nedeni ile bu hususta da Yargıtay kararları dikkate alınarak bilgi verilmektedir. İşçinin çalışma sürelerinin düzenlenmesi, mevzuatımızda bulunan atipik çalışma türleri, işçinin dinlenme hakkı ve dinlenme süreleri hakkında öğrenci bilgilendirilmektedir. Arica iş sağlığı ve güvenliği hükümleri, Avrupa Birliği aday ülkeleri olmamız nedeni ile Avrupa Birliği sürecinde meydana gelen değişiklikler öğrenme hedefleri arasında yer almaktadır. İş hukukuna ilişkin olarak yasal mevzuatın kapsamına 4857 sayılı İş Kanununa ilişkin olarak çıkartılmış bulunan yönetmelik hükümleri de girdiği için ilgili yönetmelik hükümleri hakkında da bilgi verilmektedir. Ayrıca 5521 sayılı İş Muhakemeleri Kanunu çerçevesinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile karşılaştırmalı olarak iş yargılaması öğretilmektedir. **Toplu iş hukukunun amacı;** İş hukukunun en önemli özelliklerinden biri olan katılım ilkesinin bir gereği ve üçlü yapılanma ilişkilerinin sonucu olarak tarihsel gelişim içinde önemli bir aşama kaydeden kolektif iş hukukunda öğrenciye tarihsel gelişim batıdaki hukuk sistemleri ile karşılaştırmalı olarak anlatılmaktadır. Sendikalar hukuku çerçevesinde sendikal örgütlenmenin yapısı, kuruluşu, anayasal ve yasal boyutu, sendika ve sendikal örgütler açıklanmakta, sendika üyeliğinin özellikleri öğrencilere aktarılmaktadır. 2821 sayılı Sendikalar Kanunu kapsamında düzenlemeler dikkate alınarak sendikalar hukuku dersi anlatılmaktadır. Ayrıca kamu görevlerinin sendika kurma hakkı ve toplu görüşme olanağı da 2821 sayılı kanun ile karşılaştırmalı olarak anlatılmaktadır. Toplu iş sözleşmesine ilişkin olarak ise toplu iş sözleşmesinin yapılması, özellikleri içeriği, oluşturduğu hukuki düzen ve sonuçları 2822 sayılı Grev ve Lokavt Kanunu çerçevesinde incelenmektedir. Toplu iş uyuşmazlıklarının ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların niteliğine göre gerek barışçı çözüm yolları gerekse de grev ve lokavt gibi mücadeleci çözüm yollarının özellikleri karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Özellikle

grevin yapılması, kanuni grevin kanundışı grevin özellikleri, grevin sonuçları dersin içeriği içinde öğrenciye anlatılmaktadır.

Uluslararası Özel Hukuk

Ders İçeriği : *Vatandaşlık Hukuku:* Vatandaşlık Genel Bilgileri: Vatandaşlığı Tayinden Uygulanacak Hukuk, Çok Vatandaşlık ve Vatansızlık; Türk Vatandaşlık Hukukuna Hakim Prensipler: Vatandaşlığın Doğum ile Kazanılması, Kan ve Toprak Esası; Türk Vatandaşlığının Kazanılması: Kanun Yolu ile, Yetkili Makam Kararı ile Kazanma, Seçme Hakkı ile Kazanma; Türk Vatandaşlığının Kaybı: Evlenme, Rücu, Yabancı Vatandaşlığı Seçme Hakkı ile Kayıp, Vatandaşlıktan Çıkma veya Yabancı Vatandaşlığa Geçme İzni, Vatandaşlığa Alınmanın İptali, Kaybettirme, Çıkarma; Türk Vatandaşlığının İspatı ve Yargı Yolu.

Devletler Özel Hukuku: Giriş; Devletler Özel Hukukunun Komşu Alanları; Tarihçesi; Kaynakları; Devletler Özel Hukuku Kayıdeleri ve Nevileri; Bağlanma: Vasıflandırma, Bağlama Noktası; Önmesele; Atıf; Kamu Düzeni; Devletler Özel Hukukunun Özel Kısmı: Bağlama Kuralları: Genel Esaslar, Şahsın Hukuku Alanında, Aile Hukuku Alanında, Miras Hukuku Alanında, Eşya Hukuku Alanında, Borçlar Hukuku Alanında; Milletlerarası Medeni Usul Hukuku: Genel Olarak, Lex Fori Prensipleri, Vasıflandırma, Maddi Hukuk ile İlişki, Milletlerarası Yetki, Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi, Milletlerarası Tahkim, Milletlerarası Adli Yardım.

Yabancılar Hukuku: Giriş; Tarihi Gelişimi, Kaynaklar; Yabancıların Hak ve Özgürlüklerine İlişkin Kurallar; Kamu Hakları ve Özgürlükleri: Siyasal Haklar ve Özgürlükler, Diğer Kamu Hak ve Özgürlükleri; Kişi Dokunulmazlığına İlişkin Hak ve Özgürlükleri; Çalışma Hak ve Özgürlükleri; Yabancıların Dava Hakkı; Özel Haklar: Aile ve Miras Hukukuna İlişkin Hakları; Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukukuna İlişkin Hakları.

Dersin Amacı : Uluslararası özel hukuk, içerisinde yabancılik unsuru(*belirli bir olay veya ilişkinin birden fazla devlet ile temas içerisinde olması*)bulunan bir olaydan birden çok devletin özel hukukundan hangisinin uygulanacağını gösteren kuralları içeren hukuk dalını ifade eder. *Mesela; Alman vatandaşı ile evli olan Türk vatandaşının boşanmak istemesi durumunda hangi devletin hukukunun uygulanacağını tespit eder.*

Uluslararası özel hukuk dersi kapsamında Vatandaşlık hukuku ile Yabancılar hukuku da okutulmaktadır. Vatandaşlık hukuku, kişilerin vatandaşlık sorunlarını işlemekte iken (*Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybedilmesi gibi*), Yabancılar hukuku da genel olarak yabancıların yararlanabilecekleri hakların kapsamı ve bunlara getirilebilecek sınırlamalar konusunu incelemektedir.

Sosyal Güvenlik Hukuku

Dersin İçeriği : Sosyal güvenlik hukuku dersinde, Sosyal Güvenlik Kavramı, Sosyal Güvenliğin Çağdaş Eğilimleri ve Boyutları, Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Primli Rejim (İşçilerin Sosyal Güvenliği), Sosyal Sigorta Türleri, Memurların Sosyal Güvenliği, Bağımsız çalışanların Sosyal Güvenliği, Sigortalı Hizmetlerinin Birleşmesi, Bireysel Emeklilik ve Yatırım Sistemi, Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Primsiz Rejim konuları işlenmektedir.

Dersin Amacı : Sosyal devletin gerçekleşme aracı olan sosyal güvenlik kavramı tüm boyutlarıyla değerlendirildiğinde, insanlığın eski ve derin bir gereksinmesinin somut bir belirtisi olduğu görülecektir. Bu gereksinme yarından emin olma isteğidir. Evrensel bir ilkeye dönüşen ve çağdaş uygarlığın simgesi olan sosyal güvenlik kavramı, özde, bireyin karşılaşacağı ve yaşamı için tehlike oluşturan olaylara karşı bir güvence arayışının ürünüdür. Gerçekten sosyal güvenlik deyimi, sosyal güvenlik politikaları ile sosyal güvenlik sistemlerini kapsayacak şekilde incelenmektedir. Sosyal güvenlik politikaları, sosyal korumanın amaç ve hedeflerini; sistemler ise, hem amaçları hem de bu amaçlara ulaşmak için oluşturulan özgün hukuksal teknikleri kapsar. Görüldüğü üzere, sosyal güvenlik sistemi iki ayaklı bir sistemdir. İlk ayağını sosyal güvenlik politikaları oluştururken, ikinci ayağını sosyal güvenlik hukuku oluşturmaktadır. Bilindiği üzere hukuk sistemi, kamu hukuku ve özel hukuk olmak üzere iki ana dala ayrılmaktadır. Sosyal güvenlik hukukunun bu sistem içerisinde hangi dalın içerisine girdiği tartışmalıdır. Günümüzde sosyal güvenlik, devletin yerine getirmesi gereken bir kamu hizmeti niteliğini kazanmıştır. Sosyal güvenlik hukuku çerçevesinde oluşan sigortalılık ilişkisi de bir kamu hukuku ilişkisidir. Ancak sosyal güvenlik hukukunun özel hukukla olan bağlantısının da tamamen koptuğu söylenemeyecektir. Özellikle Medeni Hukuk ve Borçlar Hukukunun kimi ilkeleri sosyal güvenlik alanında da uygulanmaktadır. Sosyal güvenlik hukukunun iş hukuku ile ilişkisine bakıldığında ise, daha önceleri iş kazaları ve sosyal sigortalara ilişkin mevzuat İş Hukuku içinde incelenmekteydi. Bunun nedeni de, sadece işçilerin belirli risklere karşı korunmasıydı. Sosyal güvenlik hukukunun çok geç ortaya çıkması, bu hukuk dalını, İş Hukukunun özel bir bölümü konumuna sokmuştur. Ancak zamanla gelişimini tamamladığı ölçüde İş Hukukundan kopmaya başlayan bu hukuk dalı günümüzde bağımsız bir dal olarak kabul edilmiştir ve hukuk fakültelerinde de ayrı bir ders olarak okutulmaya başlanmıştır.

İdari Yargılama Hukuku

Dersin İçeriği : İdare Üzerindeki Denetim Yolları, İdari Yargının Türkiye'deki Gelişimi ve Özellikleri, İdari Yargı Kuruluşları, Görev Dağılımı ve Görev Uyuşmazlıkları, İptal Davası, Tam Yargı Davası, İdari Yargılama Usulü ile İlgili Temel İlkeler, İdari Yargılama Usulü

Dersin Amacı : İdarenin eylem ve işlemlerine karşı başvurulabilecek yargısal denetim yolları ile bu yargısal denetim sürecinde uyulması gereken kurallar ve yargısal denetimin hukuki sonuçlarını incelemektir.

Avukatlık Hukuku

Avukatlık hukuku dersi, 4. sınıf öğrencilerine verilmekte olup, ders kapsamında avukatlık mesleği, avukatlık mesleğinin yargı faaliyeti içindeki yeri, bağımsızlığı ve önemi temel olarak verilmektedir.

İşleniş açısından ilk olarak avukatlık mesleğine, bu mesleğin özelliklerine, mesleğe giriş şartlarına, meslek tekeline, avukatlık sözleşmesine ve avukatın mesleğini icra etmesine ilişkin bilgiler öğrencilere verilmektedir.

Bu kapsamda avukatın müvekkil ile yaptığı sözleşme ve niteliği ile bu sözleşme dolayısıyla avukatın ücret hakkı, avans ve masraf talep hakkı, görevini ifa dolayısıyla uğramış olduğu zararın giderilmesini talep hakkı ile avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan yetkileri (dosya evrakını tetkik yetkisi, hazır bulunma yetkisi, görüşme yetkisi, yazışma yetkisi, soru sorma yetkisi, uzlaştırma yetkisi vs.) anlatılmaktadır.

Avukatlık mesleğinin avukata yüklediği yükümlülükler avukatlık hukuku dersi kapsamında öğrencilere verilen bilgilerdendir. Özellikle avukatın sadakat yükümlülüğü, edimini özenle ifa yükümlülüğü, aydınlatma yükümlülüğü, gerçeğin bulunmasına katkı yükümlülüğü ile mesleği yürütmeye ilişkin yükümlülükler anlatılarak öğrencilere avukatlık mesleğine ilişkin temel bilgiler verilmektedir.

Banka ve Bankacılık Hukuku

Ders İçeriği : Banka Hukuku, bankacılığın tarihçesi ve gelişimi; banka hukukunun kaynakları; Türk bankacılık sistemi, bankaların hukukî yapısı, özellikle kuruluşları ve türleri, bankaların malvarlıksal düzenleri, organları; Banka Sözleşmeleri Hukuku, Banka ile müşterileri arasındaki ilişkilerin genel olarak değerlendirilmesi, banka sözleşmelerinin genel özellikleri, genel işlem şartları; Bankacılık İşlemleri; tevdi işlemleri, mevduat kavramı ve niteliği, banka hesabına ilişkin açıklamalar, banka hesabının türleri ve özellikle câri hesap; kredi işlemleri, kredi kavramı, kredi açma sözleşmeleri, kredilerin sınıflandırılması, doğrudan kredi-dolaylı kredi, açık kredi-teminatlı kredi, ticari kredi-bireysel kredi, verilen kredi miktarına göre yapılan ayırım (büyük krediler) ve özellikle nakdî-gayrinakdî kredi ayırımı ve bunların özel görünüşleri; ödeme işlemleri ve özellikle havale, havalenin amacı, genel olarak işleyişi, havalede taraflar, havalenin hukukî niteliği, havalede taraflar arasındaki hukukî ilişkiler; akreditif işlemi, akreditifin amacı, işleyişi, tarafları, akreditif işleminde taraflar arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi, akreditif işleminin işlevleri ve şekilleri, akreditifin hukukî niteliği, akreditifte def'iler sistemi, akreditifin türleri, akreditifin sona ermesi

Dersin Amacı : Aralarında ilişki bulunan ve birbirini etkileyen unsurların oluşturduğu bir bütün olan "finansal sistem" içinde yer alan tarafların birinde "fon fazlası olanlar" yani gelirin belli bir oranını kullanmamış olan tasarruf sahipleri; diğerinde ise, "fon ihtiyacı olanlar" yani tüketici veya yatırımcılar yer almaktadır. Tasarruf sahiplerinden yatırımcı veya tüketicilere "fon aktarımı" ise, "finansal araçlar" eliyle yerine getirilmektedir. İşte bu finansal araçlardan birisini de "bankalar" teşkil etmektedir. Fakültemizin dördüncü sınıfında aktarılan bu dersin başında ele alınan banka hukuku içinde banka kavramı, yapısı ve bankacılık sistemi incelenmektedir. Ancak dersin ağırlıklı bir kısmını banka sözleşmeleri hukuku teşkil eder. Bankalar fon fazlası olanlardan yani tasarruf sahiplerinden fon toplarken, fon ihtiyacı olan yatırımcı ya da tüketicilere fon aktarmaktadır. Bunlardan ilki, "mevduat" olarak anılırken, ikinci durum ise, "kredi" olarak adlandırılmaktadır. Bankaların en popüler işlemleri olan mevduat ve kredi sözleşmeleri ile başlayan banka sözleşmeleri hukuku kısmında ise bankaların müşterileriyle olan ilişkileri incelenmektedir. Bu anlamda havale ve akreditif gibi banka işlemleri, ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Taşıma Hukuku

Ders İçeriği : Taşıma Hukuku kavramı ve kapsamı. Taşıma türleri; karayolu, denizyolu, su yolu, havayolu, demiryolu, boru hatları. Eşya taşıma-yolcu taşıma. Ulusal taşıma-uluslararası taşıma. Taşıma Hukukunun kaynakları. Taşıma Hukukunda uygulanabilecek hükümlerin sırası. Uluslararası eşya taşıma; kavramı, unsurları, kullanılan belgeler, taşıma sözleşmesini kanıtlayan belgeler, alt taşıma-asıl taşıma sözleşmeleri, çoklu taşımalar, taşıma sözleşmelerinin tarafları, üçüncü şahıslar,

taşıma araçları, tarafların yükümlülükleri, Taşımayla ilgili uyuşmazlıklarda uygulanabilir hukuk ve uyuşmazlıkların çözümü yolları.

Dersin Amacı : Ulaştırma araçlarında ve teknolojilerinde çağlar boyu önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ulaştırma sektörünün yeniden şekillenmesine yol açan bu gelişmelerin hukuk sistemine yansımalarının değerlendirilmesi bu dersin amacını oluşturmaktadır. Dünyada ulaştırmanın genel hatları ile incelenmesi, Avrupa Birliği ulaştırma politikalarının tanıtılması, Avrupa Birliği ulaştırma koridorları ve ülkemizin Avrupa Birliği ulaştırma müktesebatına uyum süreci, Türkiye'nin ulaştırma koridorları kapsamındaki konumu, ulaştırma modları kapsamında; tarihçe, idari kurumlar, hukuki durum, altyapı, çevresel etkiler bu derste ele alınarak öğrencilerin konuyu çok yönlü değerlendirmesi sağlanacaktır. Bu derste ayrıca taşımayla ilgili yargı kararları incelenerek uygulama hakkında bilgi edinilmesi sağlanacaktır.

Vergi Yargılaması Hukuku

Ders İçeriği : Bu çerçevede Vergi Yargılaması Hukuku dersinde aşağıdaki konular işlenmekte ve değerlendirilmektedir:

- 1) Vergi Yargısında Örgütlenme
  - a) Vergi Mahkemeleri
  - b) Bölge İdare Mahkemeleri
  - c) Danıştay
- 2) Vergi Davasının Niteliği
- 3) Davanın Tarafları
- 4) Görev ve Yetki Kuralları
- 5) Dava Dilekçesinin Düzenlenmesi
- 6) Dava Açma Süreleri
- 7) Dava Dosyası Üzerinde İlk İnceleme
- 8) Vergi Yargılaması Hukukunda Yürütmenin Durdurulması
- 9) Vergi Yargılaması Hukukunda Delil ve İsbat Kuralları
- 10) Vergi Yargılaması Hukukunda Kanun Yolları
  - a) Olağan Kanun Yolları
    - aa) İtiraz
    - bb) Temyiz
    - cc) Karar Düzeltme
  - b) Olağanüstü Kanun Yolları

Dersin Amacı : Vergilendirme, kişi hak ve özgürlüklerine doğrudan bir müdahale niteliği taşıdığından, yükümlülerin hukukî durumunu ihlâl etmemek için bazı denetim mekanizmaları kabul edilmektedir. Bu mekanizmalardan biri idarî denetim; diğeri ise, yargısal denetim mekanizmalarıdır. İlgililer ile vergi idaresi arasında ortaya çıkan sorunların idarî yollarla çözümlenmesi her zaman mümkün olmamaktadır. Bu nedenle, taraflar arasında çözümlenecek bir sorun olmaktan çıkıp taraflar dışında bir merciin çözmesi gereken uyuşmazlıklar için yargısal çözüm üretecek mekanizmaların kabul edilmesi gerekmektedir. İşte, vergi yargısı organları idare ile ilgililer arasında çıkan hukukî uyuşmazlıkları çözen organlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Derste, Vergi yargısı organlarının görev ve yetkileri ile uyuşmazlığın dava yoluyla sonuçlandırılmasına ilişkin kurallar, İdarî Yargılama Usulü Kanunu ile Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde ele alınıp incelenmektedir.

Sermaye Piyasası ve Borsa Hukuku

Ders İçeriği : Piyasa kavramı; piyasa türleri; birincil piyasa-ikincil piyasa ve sermaye piyasasının bu kavram içindeki yeri. Sermaye piyasası araçları; menkul kıymetler ve diğser sermaye piyasası araçları. Menkul kıymetler; hisse senetleri, kâr ve zarar ortaklığı belgeleri, intifa senetleri, oydan yoksun hisse senetleri, yatırım fonları katılma belgeleri, tahviller, varlığa dayalı menkul kıymetler, banka bonoları, banka garantili bonolar, finansman bonoları. Diğser sermaye piyasası araçları; opsiyon sözleşmeleri, vadeli sözleşmeler. Borsa kavramı ve önemi. Dünyada ve Türkiye'de borsaların tarihçesi. Borsaların görevleri. Borsaların türleri; devlet borsaları, özel borsalar, karma borsalar. Türkiye'deki borsaların hukuki niteliği. Borsa araçları. Borsa işlemleri.

Dersin Amacı : Bu dersin amacı, dünyada ve ülkemizde giderek önemi artan sermaye piyasalarının tanıtılması, diğser piyasalarla karşılaştırılması, bu piyasalarda işlem yapan araçların, bu piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarının hukuki niteliğinin tartışılması, dünya ve Türkiye

borsalarının tarihçesi, türleri ve hukuki nitelikleri hakkında bilgi verilmesi, borsa işlemlerinin tanıtılmasıdır. Ayrıca, Sermaye piyasasının somut olarak izlenmesi ve konuya ilişkin yargı kararlarının incelenmesi suretiyle uygulamanın değerlendirilmesi de amaçlanmaktadır.

Ticari Ceza Hukuku

Ders, Hukuk Fakültesinde 4. Sınıf ikinci yarıyıl seçimsel dersi olarak verilmektedir. Ders kapsamında özellikle ticaret alanında uygulanan özel ceza kanunlarında düzenlenen suç tipleri incelenmektedir. Bu kapsamda Marka ve Patent hukukunda, Fikir ve Sanat Eserleri hukukunda, Sermaye Piyasası hukukunda uygulanmakta olan suçlar ve cezalar incelenmektedir.

Uluslararası Ceza Hukuku

Dersin İçeriği : Ceza Hukuku'nun özel ve önemli bir alanı olarak Uluslararası Ceza Hukuku konusunda genel bilgi verilmesi ve öğrencilerin bir bütün olarak Uluslararası yargı makamları hakkında, uluslararası mahkemelerin hükmedebileceği yaptırımlar ve görev alanları hakkında detaylı bilgi sahibi olarak, meslek yaşamlarında bu bilgilerini kullanmak üzere bu makamlara başvuru koşullarının öğretilmesidir. Ayrıca Ceza hukukunun uluslararası boyutları hakkında temel düzeyde bilgi edinilebilmesi, Uluslararası ceza hukukunun kaynaklarının, tarihsel gelişiminin ve bu disipline hakim olan ilkelerin öğrenilebilmesi, Uluslararası ceza hukukundaki yargılama makamlarının ve ceza mahkemelerinin öğrenilebilmesi ve Uluslararası ceza mahkemelerinin (bu mahkemelerin organlarının, bu mahkemelere başvuru koşullarının, çalışma biçimlerinin, karar alma yöntemlerinin) bir bütün olarak değerlendirilebilmesi amaçlanmaktadır.

Eski Eserler Hukuku

Dersin Amacı : Eski Eserler Hukukunun temel kavram ve kurallarını; diğer bilim dalları ile kamu hukuku ve özel hukuk dalları ile olan ilişkisini açıklamak ve öğretmektir.

Dersin İçeriği : Eski Eserler Hukukunun; önemi, tarihi gelişimi, hukuk dışındaki diğer bilim dalları ile ilişkisi, hukuk bilimi sistematikindeki yeri çerçevesinde bağlantılı olduğu kamu hukuku ve özel hukuk dalları, Birleşmiş Milletler ve uzmanlık kuruluşu UNESCO ile Avrupa Konseyi bünyesinde oluşturulan uluslararası sözleşme, bildirme ve diğer belgelerde eski eserlerin korunması ile ilgili düzenlemelerin Türk Hukukuna etkisi; kültür ve tabiat varlıklarını korumakla görevli kamu kuruluşları, koruma kurulları; eski eser, sit kavramları; eski eserlerin korunması, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile ilgili Danıştay ve Yargıtay kararlarının incelenmesi

Çevre Hukuku

Dersin Amacı : Çevre hukukunun temel kavram ve kurumlarını, genel ilkelerini ve müdahale araçlarını açıklamak ve öğretmektir.

Dersin İçeriği : Çevre Hukukunun temelleri, konusu, kapsamı, amacı ve niteliği; çevre hakkı; sürdürülebilir kalkınma; çevre hukukuna hakim olan genel ilkeler; çevre kirliliğinin önlenmesinde müdahale araçları, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED); çevresel kamu düzeni ve çevre kolluğu; çevre idaresi teşkilatı ve görevleri, çevre alanındaki ihlaller ve yaptırımları; kirlitenin özel hukuka göre sorumluluğunun dayanakları; kirlitenin taşınmaz maliki olarak Medeni Kanun hükümlerine göre sorumluluğu; kirlitenin Çevre Kanununa göre sorumluluğu; kamu hukuku yönünden çevrenin korunması; çevre alanında iptal davası ile İdarenin işlem ve eylemlerinden doğan sorumluluğu, kamu görevlileri ile özel kişi ve kuruluşların cezai sorumluluğu.

Kamu İcra Hukuku

Dersin Amacı : Kamu harcamalarının finansmanında araç olarak kullanılan kamu gelirlerinin tahsili İcra ve İflas Kanunu'ndan ayrı olarak Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla düzenlenmiştir. Kamu icra hukuku, kamu hukukundan kaynaklanan kamu alacaklarının veya da kamu alacağı sayılan alacakların ödenmesini, güvence altına alınmasını, zamanında ve eksiksiz olarak ödenmemesi halinde hukukî cebre dayanarak tahsil edilmesini düzenlemekte ve sağlamaya gayret etmektedir. Derste kamu alacağına ilişkin güvence önlemleri ve kamu borçlarının cebren tahsili aşaması, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve yollama yapıldığı sürece İcra ve İflas Kanunu hükümleri çerçevesinde ele alınıp değerlendirilmektedir.

Ders İçeriği : Kamu İcra Hukuku dersi kapsamında aşağıdaki konular işlenmekte ve değerlendirilmektedir:

- 1) Kamu İcra Hukukunun Niteliği ve Genel İcra Hukuku ile İlişkisi
- 2) Kamu Alacağı Kavramı ve Kapsamı

- 3) Kamu Alacağıın Tarafıarı
- 4) Kamu Alacaklarının Tahsilinde Görev ve Yetki
- 5) Kamu İcra Hukukunda Süreler
- 6) Kamu Alacağı İçin Güvence Önlemleri
  - a) Teminat
  - b) İhtiyatî haciz
  - c) İhtiyatî tahakkuk
  - ç) Rüşhan hakkı
  - d) Geriye verilecek paralarla mahsup esasđ
  - e) Hükümsüz sayılan işlemler
  - f) Diğer önlemler
- 7) Kamu Alacağıın Cebren Tahsili
  - a) Teminatın paraya çevrilmesi ve kefilin takibi
  - b) Haciz yoluyla takip
  - c) İflas yoluyla takip
- 8) Kamu Borçlusuna Tanınan Kolaylıklar
  - a) Kamu alacağıın ertelenmesi
  - b) Terkin
  - c) Zamanaşımı
  - 9) Gecikme Zammı
- 10) Tahsil Aşamasında Ortaya Çıkan Uyuşmazlıklar ve Çözümünde Görevli Yargı Organları

Mesleki Yabancı Dil (İNGİLİZCE)

Dersin Amacı : İngilizce temel hukuk terimleri ile Hukuk İngilizcesinde kullanılan ifade biçimleri hakkında genel bilgilerin verilmesini amaçlamaktadır.

Dersin İçeriği : Bu derste, özel hukukta geçerli temel hukuk ilkelerine ilişkin İngilizce kavramlar, Borçlar, Şirketler, Aile, Eşya, Miras, Fikri Mülkiyet, Deniz Ticareti Hukuku vb. özel hukuk alanlarındaki temel kavramların İngilizce karşılıkları işlenmektedir.

Mesleki Yabancı Dil (ALMANCA)

Dersin Amacı : Dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler, alman dilinde hukuk alanında temel bilgiler öğrenmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde miras hukuku, icra iflas hukuku, ticaret hukuku ile uluslararası özel hukuk ile ilgili temel kavramlarına ilişkin hukuki terimleri öğrenerek, bu konularda var olan metinleri rahatlıkla okumaları ve anlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

Ders İçeriği : Mesleki almanca dersi, belirli bir seviyede almanca bilgisine sahip öğrencilerin uluslararası hukuk alanında almanca iletişim kurmaları için öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeye yönelik olarak verilecektir. Ders içeriği öğrencilerin günlük çalışma hayatlarında karşılaşabilecekleri benzer metinler, alıştırmalar ve konulardan oluşmaktadır. Derste kullanılan metinlerin içeriği hukukun değişik dallarına ilişkin olmakta; bu kapsamda dördüncü sınıf dersleri ile paralel olarak miras hukuku, icra iflas hukuku, ticaret hukuku ile uluslararası özel hukuku ile ilgili temel kavramlarına giriş konularını kapsamaktadır.

Anayasa Yargısı

Dersin Amacı : Dersin amacı esas olarak anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesinin uygulamaya geçirilmesinde ve temel hak ve özgürlüklerinin korunmasında hayati bir işlev üstlenen anayasa yargısı ve anayasaya uygunluk denetimi kurumlarının demokratik siyasi hayattaki öneminin öğrenciye kavratılmasıdır. Bu yapılmaya çalışılırken de öğrencinin gerek ulusal gerekse de karşılaştırmalı hukuk düzenlerinde anayasaya uygunluk denetimini hususunda benimsenen sistemlere ve anayasa yargısının işleyişine hâkim olması amaçlanmaktadır. Yine diğer bir amaç da öğrenciye kuvvetler ayrılığı – anayasaya uygunluk denetimi ilişkisinin geçmişten günümüze gelen uygulamalar ışığında öğretilmesidir.

Dersin İçeriği : Bu derste anayasa yargısının veya anayasaya uygunluk denetiminin tarihçesi, anayasa yargısını ortaya çıkararak normatif ve ampirik sebepler, anayasa mahkemelerinin kuruluşu, örgütlenmeleri, anayasaya uygunluk denetiminin şekilleri ve kapsamı, modern demokratik toplumlarda anayasa yargısının işlevleri ve anayasa yargısı demokrasi ilişkisi ulusal ve karşılaştırmalı hukuk metinleri ve yargı kararları ışığında irdelenecektir.

Çocuk Ceza Hukuku

Dersin İeriği : Ceza hukukunda çocuk kavramı gerek ceza sorumluluğunun belirlenmesinde ve bu sorumluluk çerçevesinde bir yaptırımın tayininde gerekse tayin edilen bu yaptırımın infazı aşamasında çok önemli özellikleri ve etkileri haiz bir kavramdır. Bu anlamda TCK, CMK CGTİHK gibi temel kanunlarda çocuklara ilişkin birçok hüküm yer aldığı gibi bunların dışında başlı başına çocukların hukuk sistemi tarafından güvence altına alınması amacıyla oluşturulan Çocuk Koruma Kanunu mevcuttur. Tüm bu normatif yapının sonucu olarak bu derste; yaş küçüklüğünün kusurluluğa etkisi, çocuklar için öngörülen ceza muhakemesi güvenceleri, suçta itilmiş çocuklara öngörülen cezaların infazı rejimi gibi konular ele alınırken, aynı zamanda uluslararası hukuktaki gelişmeler, ulusal ve uluslararası mevzuat ve yargı kararı uyumu, ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde durulacaktır